

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
Development of Group Process Learning
in Thai for Presentation
Course of the Students at Rajamangala University of
Technology Phra Nakhon

อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้วิจัย : อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

พ.ศ. : 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน จากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มจำนวน 4 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1 ชุด ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม 1 ชุด

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ผู้วิจัยพัฒนาจากการนำกระบวนการกลุ่ม 4 รูปแบบ คือ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ มาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ การประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มแบบมาตราส่วน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 อยู่ในเกณฑ์สอดคล้องและเหมาะสม

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 68.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.19 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 85.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.93 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นักศึกษามีผลการเรียนก้าวหน้าขึ้นร้อยละ 16.67 ของคะแนนสอบหลังเรียนเปรียบเทียบกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 88

Title : Development of Group Process Learning in Thai for Presentation Course of the Students at Rajamangala University of Technology Pha Nakhon
Researcher : Ubonsri Ubonsawat
Year : 2018

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the model of group process Learning. 2) to compare the learning achievement between before and after learning from the group process Learning 3) to study the satisfaction of students of group process Learning in Thai for Presentation Course of the Students at Rajamangala University of Technology Pha Nakhon. This is an experimental research. The sample is 30 students in 1st year undergraduate in tourism major by purposive sampling, who studied Thai for Presentation Course in the first semester (2019) at faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Pha Nakhon. The research instruments used in the experiment were 4 sets of group process learning management plan, 1 set of achievement test used before and after learning and 1 set of student satisfaction questionnaire for group process Learning.

The results were as follows :

1. The development of The group process learning using 4 sets which included small group process learning, brainstorming group process learning, discussion group process learning and the presenting group process learning was developed and applied in teaching and learning Thai for presentation course, After the application, the program was evaluated and it was found that the Index of Item Objective Congruence (IOC) of the evaluation of the quality of the group process management learning reached at 0.67. The Index of Item Objective Congruence (IOC) of achievement test reached at 1.00. And the Index of Item Objective Congruence (IOC) of the satisfaction reached at 1.00.

2. The results of the comparison of learning achievement between before and after learning from group process learning. The mean score before studying was 68.67 and the standard deviation (S.D.) was 8.19 whereas the mean score after studying was 85.33 and the standard deviation (S.D.) was 9.93. The result of learning achievement after studying showed the significant score which is higher than before studying at level of 0.05. The students have progressive grades at 16.67% of the test scores, compared with before studying, with statistical significance at the level of 0.05.

3. The overall feedback satisfaction of student on the group process learning were averaged at 4.40, the standard deviation of 0.61 and the satisfaction was at a high level, representing 88%.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ฉบับนี้ สำเร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ เอี่ยมสำอางค์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชร โพธิ์สรณ์ อดีตคณบดีคณะศิลปศาสตร์ ที่ให้การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานวิจัยของคณาจารย์ คณะศิลปศาสตร์

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ เอี่ยมสำอางค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภคพันธ์ ศาลาทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุทธภูมิ สุวรรณเวช ดร. พงศ์รัชต์ธวัช วิวังสู อาจารย์พรกนก ศรีงาม อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินคุณภาพของเครื่องมือ และคุณจินตนา จิตต์ภูภักดี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การวิจัยสมบูรณ์ตามระบบแบบแผนของการวิจัย

ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัย

อุบลศรี อุบลสวัสดิ์
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญ	(5)
บทที่	
1. บทนำ	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
- ขอบเขตของการวิจัย	4
- วิธีดำเนินการวิจัย	4
- กรอบแนวความคิดในการวิจัย	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
- นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
- นิยาม แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม	6
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3. วิธีดำเนินการวิจัย	36
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
- แบบแผนการวิจัย	36
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
- วิธีดำเนินการวิจัย	37
- การวิเคราะห์ข้อมูล	38
- การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม	38
4. ผลการวิจัย	47
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	64
ประวัติผู้วิจัย	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม	47
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม	49
3. ความก้าวหน้าในการเรียนหลังจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม	49
4. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม	50

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันคุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงหลายประการในสังคม ทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 มีการเปิดเสรีการบริการด้านการศึกษาระหว่างประเทศ ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตเข้าสู่โลกของการทำงาน จึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและสังคม การศึกษาระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นระบบที่มีการเรียนการสอน การวิจัยในศาสตร์และวิทยาการขั้นสูง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้โดยตรง ตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ให้เป็นรูปธรรม จะส่งผลให้ประเทศมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพได้

รัฐบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ จึงกำหนดแนวทางการปฏิรูปเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ โดยมาตรการหลักสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ การพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ดำเนินการในระดับอุดมศึกษา กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 (Thai Qualifications Framework: TQF: HEd) ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อรวมพลังผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ องค์กรวิชาชีพ ผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามบริบทของสังคม และสามารถเทียบเคียงกับบัณฑิตของนานาประเทศ โดยคาดหวังให้บัณฑิตมีคุณลักษณะ 5 ด้าน โดยในระดับปริญญาตรีประกอบด้วย ด้านที่ 1 คุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม ด้านที่ 2 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ด้านที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน ด้านที่ 4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของ

ตนเอง ด้านที่ 5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (http://regis.dusit.ac.th/images/news/1421308421_MACRO)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่มีวิสัยทัศน์ว่า เป็นผู้นำการจัดการศึกษาวิชาชีพพระระดับสากลบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดำเนินการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นวิชาชีพบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพและมีความสามารถพร้อมเข้าสู่อาชีพ คือการผลิตบัณฑิตทางด้านวิชาชีพ ที่มีคุณลักษณะตามกรอบคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการจัดการศึกษามุ่งเน้นนโยบายการปฏิรูปการศึกษา คือ ปฏิรูปการเรียน การสอน หลักสูตร และการพัฒนาครูผู้สอน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและของโลก โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ดิเรก วรรณเศียร (http://regis.dusit.ac.th/images/news/1421308421_MACRO)

กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจโดยตรงในการผลิตกำลังคนระดับสูง ให้มีคุณสมบัติพร้อมจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงควรมีความหลากหลาย การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะระดับปริญญาตรีในชั้นเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้สอนจะมีการตั้งเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการให้ผู้เรียนฟังบรรยายตลอดบทเรียน โดยผู้สอนจะใช้เวลาไม่มากในการให้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อแนะนำ แต่เวลาส่วนใหญ่จะเน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่มีความหมาย เช่น อภิปราย ศึกษาข้อมูลจากตำราห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ต ระดมความคิด สร้างโครงงาน ผลิตผลงาน แสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา การวิจัย เป็นต้น และการเรียนรู้มีส่วนร่วมช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้สอนอธิบาย การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเข้าไปช่วย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษาจะคำนึงถึงองค์ประกอบสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งคือผู้สอน ส่วนที่สองคือผู้เรียน และส่วนประกอบที่สามคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำงานด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษานั้น ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายให้ผู้เรียนฟังมาใช้วิธีการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการนั่งฟังบรรยายตลอดบทเรียน กล่าวคือ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ เสนอสถานการณ์ หรือวิจัย โดยใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะ

ทิตนา เขมมณี (2548 : 120) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำ

ผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง สอดคล้องกับชานาธิป พรกุล (2543 : 50) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผน จัดการ ชี้แนะ อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน และสำลี รักสุทธิ (2544 : 1) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา 22-24 โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์ กิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้อย่างเดียว เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวก คอยช่วยเหลือแนะนำ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายรูปแบบ เช่น การเรียนการสอนแบบ กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุดได้เรียนรู้จากกลุ่มมากที่สุด กลุ่มจะเป็นแหล่งความรู้สำคัญที่จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวและเข้ากับผู้อื่นได้ เน้นการ ค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหา และพบทวนคำตอบด้วยตนเอง หลักการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่สำคัญ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ ศักยภาพของแต่ละคนทั้งในด้านความคิด การกระทำ และความรู้สึก มาแลกเปลี่ยนความคิดและ ประสบการณ์ซึ่งกันและกันบรรยากาศการทำงานกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สึกนึกคิด มีบทบาทในการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาหรือสาระจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง จดจำได้ดี นำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม สามารถนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพทุกด้านของผู้เรียน (คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน, 2540)

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนให้ความสำคัญกับการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบการเรียน การสอนกระบวนการกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนในวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอให้มี ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียน การสอนให้ได้มาตรฐาน และช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตาม TQF

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. ได้ทราบผลการเรียนรู้และความก้าวหน้าทางการเรียนจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม และได้ทราบผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
3. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม** หมายถึง การเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ตามลำดับจากกระบวนการกลุ่มพื้นฐานไปสู่กระบวนการกลุ่มที่มีขั้นตอนมากขึ้น จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีครูเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนค้นหาความรู้และพบคำตอบด้วยตนเอง
2. **วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ** หมายถึง วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอ โดยใช้วิธีการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) 5 ด้าน คือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. นิยาม แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นิยาม แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

ความหมายของกระบวนการกลุ่ม

มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนในลักษณะกลุ่ม และให้ความหมายของกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

เชมวันต์ กระจังงา (2554 :19) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน หรือวิธีการปฏิบัติงานร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยที่สมาชิกกลุ่มมีการสร้างความสัมพันธ์ต่อกันในกลุ่ม มีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน การปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

เสถียร จิรรังสิมันต์ (2549 : 24) ให้ความหมายของ กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน หรือมาปรึกษาหารือกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อที่จะแก้ไขหรือขจัดข้อขัดข้องในเรื่องนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ให้หมดไป หรือให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของตนเองที่มีจุดหมายเอาไว้

อารีย์ ชุมณี (2546 : 29) ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างอิสระ และทุกคนมีบทบาทหน้าที่ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมนั้นเป็นชุดของกิจกรรมที่ทำให้กลุ่มได้ผลงานอันเดียวกันและจากการที่ได้ผลงานนั้นทำให้สมาชิกทุกคนได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะคล้ายกัน และมีความรู้สึกที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่มด้วย

ทิตนา แคมมณี (2545 : 139) ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า หมายถึง กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ พฤติกรรม และปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้ทั้งผลงานที่ดี และได้ทั้งความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ซึ่งจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับพลังผลักดันจากองค์ประกอบ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของกลุ่ม หากผู้นำและสมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ก็ย่อมส่งผลต่อกระบวนการของกลุ่มด้วย

กรมวิชาการ (2541 : 4, อ้างถึงใน สุพัญญา อันลำพูล 2544 : 34) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้มีการพัฒนาในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม

ที่บกพร่อง เป็นปัญหาสมควรแก้ไข เป็นวิธีการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตนเอง และของผู้อื่นจากการสัมผัสด้วยการปฏิบัติ จึงเกิดการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 :15) ให้ความหมายของการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม (Group Process) ว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด ได้เรียนรู้จากกลุ่มมากที่สุด กลุ่มจะเป็นแหล่งความรู้สำคัญที่จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวและเข้ากับผู้อื่นได้ เน้นการค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหาและพบทวนคำตอบด้วยตนเอง

หลุยส์ จำปาเทศ (2522 : 48) ให้ความหมายกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการมีปฏิริยาโต้ตอบกันในกลุ่ม อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีต่อกัน ลักษณะของสมาชิกกลุ่ม ผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนการแก้ปัญหาของกลุ่มว่า กลุ่มมีเทคนิคหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหายังไร และมีวิธีไหนที่ได้ผลดีที่สุด

จอห์นสันและคณะ (Johnson, Johnson and Holubec, อ้างถึงในวัชรรา เล่าเรียนดี, 2545 : 25) กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) หมายถึง การปฏิบัติงานกลุ่มหรือกระบวนการกลุ่มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือกันองค์ประกอบหนึ่ง กระบวนการจะปรากฏเมื่อสมาชิกร่วมกันอภิปรายจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การทำงานร่วมกันทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทำให้เกิดประสิทธิภาพของสมาชิกและบุคคลภายในกลุ่ม

ฮูเบิร์ต (Hubert, 1959 : 10, อ้างถึงใน รัชสีล ศิลปศรี, 2542 : 34) ให้ความหมายของคำว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันที่เกิดจากบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมตัวกันโดยมีความสัมพันธ์ มีการสื่อสาร และมีการปรับตัวเข้าหากันซึ่งก่อให้เกิดพลังขึ้นในกลุ่ม ขนาดของกลุ่มที่จะเกิดมากหรือน้อยต่างกันออกไปตามสภาพการณ์ของแต่ละกลุ่ม โดยผู้เรียนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดขึ้นจากการเรียนการสอน

เทวีญู นราธาวา (<https://krootewan2013.wordpress.com/กระบวนการกลุ่ม/>) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลรวมกันเพื่อทำงานร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้หมดไป โดยแต่ละขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลที่วางไว้

สรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่ม (Group Process) หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอน มีการกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการทำงาน การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ และการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

ความสำคัญของกระบวนการกลุ่ม

กรมวิชาการ (2543 : 155 – 156) กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการกลุ่มว่าเป็นกระบวนการวิธีสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอน และแก้ปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรต้องการ โดยมุ่งเน้นการสอนที่มีลักษณะดังนี้

1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง และมากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุยปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น การเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ยึดการค้นพบด้วยตนเอง ครูจะเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งจะมีผลให้นักเรียนจดจำได้ดี
4. เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน ซึ่งประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการด้วย การเรียนรู้กระบวนการจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผลงานดีขึ้น
5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายของกระบวนการกลุ่ม

มีการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 อ้างถึงใน เขมวันต์ กระดิงงา, 2554 : 20-21) กล่าวว่า การสอนวิธีกระบวนการกลุ่มมีหลักการในการจัดการการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด สรุปได้ดังนี้

1. ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด ได้ค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของตัวเอง
2. ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ ครูจะต้องให้ความสำคัญของกระบวนการต่าง ๆ ให้การแสวงหาคำตอบ
3. เป็นการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด เพราะการเข้าร่วมและมีบทบาทในการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้น และมีความสุข
4. เป็นการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด กลุ่มจะเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญที่จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวและเข้ากับคนอื่นได้
5. เป็นการสอนที่ยึดหลักการค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของตัวเองของนักเรียนเอง โดยครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง อันจะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดีและจำได้นาน

6. เป็นการสอนที่ให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่า เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่าง ๆ ครูจะต้องให้ความสำคัญของกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบไม่ใช่มุ่งอยู่ที่คำตอบ โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีที่ได้มาซึ่งคำตอบ

คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2546 : 15) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม มีดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของตน รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีกิริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้

2. เพื่อใช้กิจกรรมกลุ่มให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันก็ย่อมจะทำให้รู้จักกันและกันดีขึ้น

3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแก่สมาชิก ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547 : 124-125) ได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและมีบทบาทในการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อม มีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียน

2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนทางด้านวิชาการและทักษะทางสังคม เช่น ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

3. เพื่อเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีดังนี้

(<https://ronnachaijibi.wordpress.com/>)

1. ให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักแบ่งงานกันทำและช่วยเหลือกัน

2. ให้เกิดการปะทะสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

3. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

4. ให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5. ผสมผสานวิธีสอนหลายๆแบบเข้าด้วยกัน

6. ครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

7. เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

8. ให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

9. สามารถใช้ประสบการณ์จากกลุ่มช่วยพัฒนาการเรียนการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม เพื่อส่งเสริมการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีความเข้าใจผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกัน การแสวงหาความรู้ การแสดงความคิดเห็น และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวและเข้ากับผู้อื่นได้ และส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์

ลักษณะของกลุ่ม

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2544 : 84) ได้เสนอแนะลักษณะของกลุ่ม มีลักษณะ 6 ประการ ดังนี้

1. มีคนรวมกัน 2 คน หรือมากกว่า
2. สมาชิกในกลุ่มคิดถึงตนเองเป็นกลุ่มและมีความรู้สึกกว่าตนเอง คือ ตัวแทนกลุ่มเสมอ
3. สมาชิกมีความรู้สึกถึงการแลกเปลี่ยนเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์
4. สมาชิกต่างก็พึ่งพากันเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
5. สมาชิกปฏิบัติสัมพันธ์กัน ปฏิบัติการของคนคนหนึ่ง จะมีอิทธิพลต่อสมาชิกอื่น ๆ ด้วย
6. กลุ่มทำงานเป็นส่วนเดียว

กลุ่มมีองค์ประกอบดังนี้

1. ผู้นำ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำกลุ่มให้สามารถทำงานจนบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ หากกลุ่มใดมีผู้นำที่ดี กลุ่มนั้นก็ย่อมจะมีโอกาสประสบความสำเร็จ

2. สมาชิก กลุ่มสมาชิกกลุ่มที่นั้น จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน โดยรู้ว่าตนควรทำอะไรที่จะช่วยเอื้ออำนวยให้การทำงานเป็นทีมบรรลุผลสำเร็จ

3. กระบวนการทำงาน คือ วิธีกลุ่มที่ใช้ในการทำงาน ผลงานของกลุ่มจะออกมาดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการและขั้นตอนที่กลุ่มที่ใช้ในการทำงานด้วย หากกลุ่มใช้วิธีการทำงานที่เหมาะสมกับลักษณะงาน และลักษณะกลุ่มแล้ว ผลงานก็มักมีคุณภาพตามไปด้วย ลำดับขั้นตอนการทำงานได้แก่

- 3.1 ทำความเข้าใจในเป้าหมาย จุดมุ่งหมายของงาน
- 3.2 วางแผนปฏิบัติในรายละเอียด
- 3.3 แบ่งงานและมอบหมายงาน
- 3.4 ปฏิบัติตามแผนงานและติดตามงาน
- 3.5 ประเมินผลและปรับปรุงงาน

หลุยส์ จัปาเทศ (2522 : 65 – 74) ได้เสนอแนะว่า ลักษณะกลุ่ม แบ่งออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้

1. การจัดกลุ่มแบบซิมโพเซียม (Symposium) ลักษณะของกลุ่มซิมโพเซียม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญประมาณ 2-5 คน มีพิธีกรหรือประธาน เป็นผู้วางแผนดำเนินการประชุม กล่าวต้อนรับผู้ฟัง กล่าวเปิดการประชุม กล่าวแนะนำผู้เชี่ยวชาญ และกล่าวปิดการประชุม ผู้เชี่ยวชาญประมาณ 2-5 คน ทำหน้าที่เสนอเรื่องตามหัวข้อที่กำหนดโดยใช้เวลาไม่เกิน 10-15 นาที

2. การจัดกลุ่มแบบการอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion) ลักษณะกลุ่มประกอบด้วยพิธีกรหรือประธาน กล่าวต้อนรับผู้ฟัง แนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ และกล่าวเปิดการอภิปราย พิธีกรทำหน้าที่เชื่อมโยงการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน สรุปสาระสำคัญของข้อความที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนอภิปรายผู้ทรงคุณวุฒิ 4-5 คน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถพูดในประเด็นที่อภิปราย ทำหน้าที่เตรียมเอกสารประกอบการพูด วางแผนอภิปรายร่วมกับคนอื่น ๆ และอภิปรายตามวาระของตน

3. การจัดกลุ่มแบบซินดิเคท (Syndicate) ลักษณะของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลร่วมศึกษาถึงสภาพหรือลักษณะของปัญหาที่ประสบอยู่ ค้นหาสาเหตุของปัญหา แล้วร่วมพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อหาข้อยุติ จำนวนสมาชิกมีสมาชิกจำนวนมาก วิธีดำเนินการจัดแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย ในกลุ่มย่อยมีประธานและเลขานุการ กำหนดปัญหาของแต่ละกลุ่มโดยผู้จัดประชุม กำหนดให้หรือสมาชิกในกลุ่มกำหนดขึ้นเองก็ได้ แต่ละกลุ่มแยกไปทำงานและอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นต่อไปนี้ สภาพหรือลักษณะของปัญหา สาเหตุแห่งปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา ซึ่งอาจต้องมีการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ด้วย นำข้อยุติของกลุ่มเขียนเป็นรายงานเสนอในที่ประชุมใหญ่พิจารณาอีกครั้ง ซึ่งที่ประชุมใหญ่จะชักใช้จนเป็นที่พอใจและยอมรับแล้ว ก็ถือว่ารายงานนั้นเป็นข้อยุติได้ ถ้าที่ประชุมใหญ่ไม่ยอมรับ ต้องนำกลับไปศึกษาเพิ่มเติมหรือแก้ไขจนเป็นที่พอใจแล้วจึงถือเป็นข้อยุติได้

4. การจัดกลุ่มสัมมนา (Seminar) มีจุดประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกำหนดและสำรวจเป็นปัญหา
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าวิจัยที่จำเป็นเพื่อแก้ปัญหาใดเป็นปัญหาหนึ่ง
3. เพื่อแลกเปลี่ยนผลงานการค้นคว้าวิจัยระหว่างสมาชิก
4. เพื่อร่วมกันพิจารณาหาข้อสรุปจากผลงานค้นคว้าวิจัยนั้น

การจัดกลุ่มสัมมนามีวิธีดำเนินการดังนี้

1. จัดทำโปรแกรมสัมมนา
2. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ สถานที่ เตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนยานพาหนะที่ต้องใช้ในการสัมมนา
3. สถานที่ ควรทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนารู้สึกสะดวกสบาย จัดที่นั่งเป็นรูปตัวยู และปิดด้านบนของตัวยูด้วยโต๊ะของผู้เชี่ยวชาญ ขนาดโต๊ะจะต้องกว้างขวางพอที่สมาชิกจะวางเอกสารของตนได้ ข้างห้องควรมีที่วางเอกสารและหนังสืออ้างอิงที่จำเป็นต้องใช้
4. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิจะให้ความรู้หลักการทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอภิปรายกันแก่สมาชิกกลุ่มก่อน
5. แบ่งหัวข้อการสัมมนาออกเป็นหัวข้อย่อย แยกกันไปศึกษาค้นคว้าวิจัยโดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและติชมผลงานอย่างใกล้ชิด ในแต่ละกลุ่มมีประธานและเลขานุการ
6. นำผลงานศึกษาค้นคว้าของกลุ่มย่อยมาเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
7. ประเมินผลการสัมมนา

ข้อดีของการจัดกลุ่มแบบสัมมนา คือ ทำให้สมาชิกมีโอกาสศึกษาค้นคว้าภายใต้การแนะนำควบคุมของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้สมาชิกมีความแตกฉานในทฤษฎีหรือหลักการที่ศึกษาค้นคว้า มีการเสนอเอกสารและข้อเท็จจริงใหม่ ๆ

5. การจัดกลุ่มแบบระดมสมอง (Brainstorming) การระดมสมองมีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อรวบรวมความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ได้หลายแง่หลายมุมมากที่สุดเพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้พูดแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ใช้จำนวนสมาชิก 4-5 คน มีวิธีดำเนินการ คือ

1. กำหนดหัวข้อหรือปัญหาที่ทุกคนต้องแสดงความคิดเห็น
 2. อภิปรายให้สมาชิกในกลุ่มทราบจุดมุ่งหมายของการประชุมรวมทั้งแจ้งกติกาให้แก่
 ละกลุ่มได้รับทราบกติกาที่สำคัญ คือ

2.1 ทุกความคิดได้รับการยอมรับ ไม่มีการโต้แย้งคัดค้าน
 2.2 ต้องการปริมาณของความคิดมากกว่าคุณภาพ
 2.3 ให้ทุกคนในกลุ่มนั่งเป็นวงกลมใกล้ชิดกัน ไม่มีผู้นำอภิปราย มีแต่คน
 คอยจดบันทึกข้อความความคิดเห็นทั้งหมด (ในสังคมไทยควรมีคนหนึ่งคอยกระตุ้นให้สมาชิกที่ยังไม่ได้พูด
 แสดงความคิดเห็นได้พูดออกมา)

2.4 นำความคิดเห็นทั้งหมดมาผสมผสานกันอีกครั้งหนึ่งแล้วสรุป ประโยชน์
 ของการจัดกลุ่มระดมสมอง คือ สมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น การเสนอความคิดเห็น
 โดยไม่มีใครโต้แย้งหรือประเมินความคิด จะช่วยให้คนที่ขี้อายไม่มั่นใจกล้าแสดงความคิดเห็นออกมา
 จะได้แนวคิดที่ลึกซึ้งทุกแง่ทุกมุม

6. การจัดกลุ่มแบบอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการจัดกลุ่มเพื่อจะให้มีการ
 ประชุมพิจารณาถึงปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เป็นปัญหารวมกันของกลุ่มนั้น ๆ โดยสมาชิกหรือกลุ่มคน
 กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ลักษณะของการประชุมจะเป็นการประชุมแบบกันเอง (Informal) ไม่ต้องมีการ
 เตรียมการใหญ่แต่เป็นการประชุมแบบกันเอง มีลักษณะของการเรียนรู้ซึ่งชี้ให้เห็นปัญหา และเป็น
 การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากคนหลายคน การอภิปรายกลุ่มเป็นเรื่องของการแสวงหาข้อยุติ
 ทุกคนจะยอมรับผลสรุปหรือข้อยุตินี้ร่วมกันโดยที่สมาชิกที่จะร่วมกันอภิปรายปัญหานี้ ประกอบด้วย
 ผู้นำอภิปรายและสมาชิกจำนวนตั้งแต่ 6 – 20 คน สถานที่ที่จะใช้ประชุมแบบอภิปรายกลุ่มนี้ควร
 เลือกห้องประชุมที่มีขนาดพอเหมาะกับความยาวของกลุ่ม การจัดโต๊ะประชุมนิยมการจัดแบบรูปสี่เหลี่ยม
 มุมฉากหรือสามเหลี่ยมหรือแบบตัวยู เพื่อให้ผู้เข้าประชุมทุกคนได้เห็นหน้ากันและได้ยินเสียงพูด
 ชัดเจน แก้วน้ำควรให้สบาย อากาศในห้องประชุมถ่ายเทได้สะดวก และมีอุปกรณ์สำหรับการประชุม
 ให้พร้อม การอภิปรายกลุ่มมีวิธีการดำเนินการดังนี้ จะต้องมีการอภิปราย คือประธานของที่ประชุม
 ปกติควรเป็นคนที่ได้รับการฝึกฝนมาในด้านการเป็นประธานการประชุม หรือเป็นผู้มีประสบการณ์
 เรื่องนี้มาแล้ว ผู้นำอภิปรายจะมีหน้าที่กล่าวนำการอภิปรายการประชุม โดยการกล่าวนำถึงปัญหาที่
 จะนำมาอภิปรายกันก่อน จากนั้นผู้นำการอภิปรายจะเลือกคนในกลุ่มคนใดคนหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี
 ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ดี พูดเก่ง ให้อภิปรายก่อนคนอื่น ๆ เมื่อคนแรกเสนอความคิดเห็นแล้ว ผู้นำก็จะ
 สรุปความเห็นที่ได้ จากนั้นก็จะกระตุ้นหรือส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้อภิปรายโดยทั่วกัน ประโยชน์
 ที่จะได้รับจากการจัดกลุ่มแบบนี้คือ การอภิปรายกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกได้ทราบเรื่องราวและสนใจใน
 ปัญหาของกลุ่มหรือชุมชนของเขา สมาชิกแต่ละคนจะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรี
 เป็นการสร้างระบบการประชุมกลุ่มในหมู่คณะหรือในองค์กร ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอัน
 ดีระหว่างสมาชิกด้วยกัน นอกจากนี้การอภิปรายกลุ่มจะทำให้ได้ข้อยุติของปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นผลที่
 ได้จากความคิดของคนทุกคนโดยที่ทุกคนจะยอมรับผลสรุปหรือข้อยุตินี้ร่วมกัน

7. การจัดกลุ่มโดยให้แสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมแบบหนึ่ง
 ซึ่งใช้ในการฝึกอบรมด้านมนุษยสัมพันธ์และการฝึกภาวะในการเป็นผู้นำ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกตน
 ให้มีความชำนาญในด้านการเผชิญสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น โดยมีจำนวนสมาชิกแล้วแต่

ประเภทของการแสดงบทบาทสมมุติ แต่ไม่ควรเกิน 9 คน มีวิธีการดำเนินการการแสดงบทบาทสมมุติแยกออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การแสดงบทบาทสมมุติแบบมีการชักซ้อมล่วงหน้า แบบนี้ผู้ฝึกอบรมจะสังเกตการดำเนินเรื่องแล้วมาวิจารณ์และถกเถียงแลกเปลี่ยนความเห็นกันว่า การแสดงที่ผ่านไประบุเป็นวิธีการที่ดีหรือหรือบกพร่องในด้านใด และควรแก้ไขอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อบรมเรียนรู้วิธีการหรือเรื่องต่าง ๆ ได้

2. การแสดงบทบาทสมมุติแบบทันทีทันใด เป็นการแสดงบทบาทของผู้เข้าฝึกอบรมในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยไม่ต้องมีการเตรียมมาก่อน สภาพการณ์ที่กำหนดขึ้นจะเป็นผลมาจากการอภิปรายเรื่องหนึ่งเรื่องใด หลังจากนั้นก็จะให้ผู้เข้ารับการอบรมวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่แสดงไป

3. การแสดงบทบาทที่มีการควบคุม เป็นวิธีแสดงบทบาทโดยกำหนดสถานการณ์ขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาเบื้องต้นส่วนหนึ่งซึ่งผู้แสดงความรู้และแสดงตามนั้น อีกส่วนเป็นสิ่งที่ผู้แสดงบทบาทสมมุติใช้แสดงประกอบการอภิปรายกลุ่มหรือประกอบการบรรยาย (Case Study) เพื่อแสดงจุดสำคัญในเรื่องหนึ่ง หรือใช้เป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปราย การใช้เทคนิคจะได้ผลดีเมื่อมีการแสดงแบบไว้อย่างรัดกุมใช้และควบคุมวิธีใช้อย่างระมัดระวังตามสถานการณ์อันควร และระมัดระวังอย่าให้ผู้เข้ารับการอบรมมีโอกาสกระทบกระทั่งกันได้ ประโยชน์ของการจัดกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติคือ

3.1 ช่วยให้ผู้รับการอบรมมีโอกาสที่จะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมมาปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยวิธีการปฏิบัติ

3.2 ช่วยให้ผู้รับการอบรมเห็นคุณค่าที่ตนเองของบุคคลอื่น เช่น ในกรณีที่มีการให้แสดงบทบาทกลับจากนายกลายเป็นลูกน้อง และลูกน้องกลายเป็นนาย

3.3 ช่วยให้ผู้ฝึกอบรมทราบผลการฝึกอบรมทันที การจัดกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติมีข้อจำกัด ถ้าผู้รับการอบรมต้องรับบทบาทที่ไม่ถนัดหรือขาดความรู้ในเรื่องนั้น ทำให้ต้องฝืนแสดงออกไป การแสดงออกอาจจะขาดรสไปด้วย นอกจากนี้ในการแสดงบทบาทอาจจะมีการแสดงที่เป็นเรื่องกระทบกระทั่งระหว่างผู้แสดงด้วยกัน หรือระหว่างผู้วิพากษ์วิจารณ์กับผู้แสดง จะทำให้บรรยากาศการอบรมอาจเสียไป

รูปแบบการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม

รูปแบบการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) มีขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือประกอบกิจกรรมด้วยตนเองและมีการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1. ขั้นนำ เป็นการสร้างบรรยากาศและสมาธิของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนการสอน การจัดสถานที่ การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวิธีดำเนินการสอน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาการทำงาน

2.2 ขั้นสอน เป็นขั้นที่ครูลงมือสอนโดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง โดยที่กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องในบทเรียน เช่น กิจกรรม เกมและเพลง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

2.3 ขั้นวิเคราะห์ เมื่อดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้แล้ว จะให้นักเรียนวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ความสัมพันธ์กันในกลุ่ม ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน โดยวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานกลุ่มให้คนอื่นได้รับรู้ เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้ของกันและกัน ขั้นวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และมองเห็นปัญหาและวิธีการทำงานที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงาน เป็นการถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุด จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นแนวคิดที่ต้องการด้วยตนเอง เป็นการขยายประสบการณ์การเรียนรู้ให้ถูกต้องเหมาะสม

2.4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้นักเรียนสรุปรวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยครูกระตุ้นให้แนวทางและหาข้อสรุปจากนั้นนำข้อสรุปที่ค้นพบจากเนื้อหาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเอง และนำหลักการที่ได้ไปใช้เพื่อการปรับปรุงตนเอง ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับคนอื่น ประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ เกิดความเห็นอกเห็นใจ เคารพสิทธิของผู้อื่น แก้ปัญหา ประดิษฐ์สิ่งใหม่ เป็นต้น

2.5 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด โดยจะประเมินทั้งด้านเนื้อหาวิชาและด้านกลุ่มมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ การประเมินด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม เช่น ผลการทำงาน ความสามัคคี คุณธรรมหรือค่านิยมของกลุ่ม ประเมินความสัมพันธ์ในกลุ่ม จากการให้สมาชิกตีความหรือวิจารณ์แก่กันโดยปราศจากอคติ จะทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ และจะทำผู้สอนเข้าใจนักเรียนได้ อันจะทำให้ผู้เรียนผู้สอนเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกัน จะเป็นหนทางในการนำไปพิจารณาแก้ปัญหา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

บทบาทครูในการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) มีดังนี้

1. มีความเป็นกันเอง มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียน สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียน สนใจให้กำลังใจ สนทนา ไถ่ถาม
2. พูดน้อย และจะเป็นเพียงผู้ประสานงาน แนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการเท่านั้น
3. ไม่ชี้แนะหรือโน้มน้าวความคิดของนักเรียน
4. สนับสนุน ให้กำลังใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน แสดงออกอย่างอิสระ และแสดงออกซึ่งความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
5. สนับสนุนให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สรุปผลการเรียนรู้และประเมินผลการกระทำงาน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (<https://seemalanonech.wordpress.com>)

วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

การเตรียมการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทิศนา ขัมมณี.(2545 : 146 -148)
กล่าวถึงวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลงทางหรือออกนอกกลุ่มนอกทาง ครูจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนให้ชัดเจน โดยกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ จุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งในลักษณะหลังนี้นิยมเขียนในเชิงพฤติกรรม (Behavior or Performance Objectives) นอกจากนั้นจุดมุ่งหมายแต่ละประเภท อาจแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ (Cognitive Domain) ด้านทักษะ (Psychomotor) และด้านเจตคติ (Affective Domain) ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสมของเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของครูผู้สอน

ในกรณีที่ครูสอนเนื้อหาสาระของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ และต้องการสอนกลุ่มสัมพันธ์ สอดแทรกหรือควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระด้วย เพื่อความชัดเจนครูควรกำหนดจุดมุ่งหมายแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นจุดมุ่งหมายด้านเนื้อหาส่วนหนึ่ง และจุดมุ่งหมายด้านกลุ่มสัมพันธ์อีกส่วนหนึ่ง การกำหนดเช่นนี้จะช่วยให้เกิดความสะดวก และชัดเจนในการจัดกิจกรรม และการประเมินผล

2. การกำหนดเนื้อหาหรือความคิดรวบยอด

เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายชัดเจนแล้ว ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระและความคิดรวบยอดที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และเขียนให้เข้าใจชัดเจน เพื่อใช้เป็นหลักในการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียน

3. การกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้สำหรับผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีลักษณะสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ และการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สามารถใช้กระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำ คือ การเตรียมความพร้อมในการเรียนให้แก่ผู้เรียน เช่น การทบทวนความรู้เดิม การสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะตามมา เป็นต้น

2) ขั้นกิจกรรม คือ การให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมที่เตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการเรียนของตนและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์อภิปรายให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้นได้ในภายหลัง

3) ขั้นอภิปราย คือ การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดความรู้สึก และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

4) ขั้นสรุปและนำไปใช้ เป็นขั้นของการรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลต่างๆ จากขั้นกิจกรรมและอภิปรายมาประสานกันจนได้ข้อสรุปที่ชัดเจน รวมทั้งการกระตุ้นให้ผู้เรียนนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติหรือใช้จริงในชีวิตประจำวัน

5) การประเมินผล หลังจากเสร็จสิ้นการสอนแล้ว ครูจำเป็นต้องประเมินผลดูว่า ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ การวัดผลจะต้องวัดให้ตรงตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนั้นครูควรกำหนดลงไปให้ชัดเจนว่า จะใช้วิธีการอะไรในการประเมินผลจุดมุ่งหมายแต่ละข้อ และครบทั้ง 2 ด้าน คือ ทั้งทางด้านเนื้อหาและด้านกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ทศนา แคมมณี (2545 : 152 -155) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต้องอาศัยวิธีการสอนต่าง ๆ หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอนกลุ่มสัมพันธ์ได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์หรือเกมการเล่นขึ้น แล้วให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้

2. บทบาทสมมติ (Role Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตน และผู้อื่น อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ มาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหาที่ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปราย จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้นนอกจากนั้นยังเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหา โดยไม่ต้องรอให้พบกับปัญหาจริง

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงในเรื่องนั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง เพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดไว้ได้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามบทที่กำหนดไว้โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพ และความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระ โดยการช่วยกันนำสาระมาแสดงให้เห็นชัด การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน ได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การจัดกลุ่มย่อยมีหลายแบบต่าง ๆ กันแล้วแต่วัตถุประสงค์ผู้จัด เช่น การอภิปรายกลุ่มแบบระดมสมอง (Brainstorming) การอภิปรายกลุ่มแบบฟิลลิป 66 (Phillip 66) หรือแบบกลุ่มหึ่ง (Buzz Group) การอภิปรายกลุ่มแบบเวียนรอบวง (Circular Response) และอภิปรายกลุ่มแบบกลุ่มซ้อน (Fishbow Technique) เป็นต้น

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน มาเป็นบทบาทของผู้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) หากครูไม่เปลี่ยนบทบาทของตน การเรียนการสอนแบบนี้ก็ย่อมไม่เป็นไปตามหลักการและไม่ได้ผล การที่ครูต้องลดบทบาทของตัวเองลงมา โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้แทนครู มิใช่ความหมายว่าครูจะลดความสำคัญลง ครูยังคงเป็นผู้มีความสำคัญอยู่ เพียงแต่ต้องทำหน้าที่แตกต่างไปจากเดิม บทบาทซึ่งแตกต่างไปจากเดิมนี้ มิใช่เป็นบทบาทที่สามารถทำได้ง่าย แต่ก็คงไม่ยากเกินความสามารถของครู โดยทั่วไปหากครูมีความตั้งใจจริงทำความเข้าใจให้ถ่องแท้และหมั่นฝึกฝน ครูก็จะสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในการสอนได้ (ทิตานา แชมมณี. 2545 : 149 -150)

บทบาทที่สำคัญ ๆ และจำเป็นสำหรับครูที่สอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีดังนี้

1. บทบาทในการเตรียมการสอน ในการสอนตามหลักการนี้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวอย่างดี กล่าวคือ เตรียมแผนการสอนให้ละเอียด โดยพยายามจัดลำดับการสอนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม คัดกิจกรรมให้มีลักษณะสอดคล้องกับหลักการ และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอนให้พร้อมที่จะใช้ โดยเฉพาะในเรื่องของการแบ่งกลุ่มและดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ครูควรจะต้องคิดให้ละเอียดรอบคอบถึงขั้นตอนในการดำเนินการมิฉะนั้นอาจจะเกิดความชุกชลักในขณะดำเนินกิจกรรมได้

2. บทบาทในการดำเนินกิจกรรมการสอน ครูควรช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน โดยพยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ให้บรรลุผลสำเร็จ

- 2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 2.2 รับฟังและสนับสนุน ส่งเสริมผู้เรียนให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้
- 2.3 เปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนโดยทั่วถึงกัน
- 2.4 อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กลุ่มดำเนินงานไปได้อย่างรวดเร็ว
- 2.5 แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่ประโยชน์แก่ผู้เรียน ตามวาระและโอกาส

ที่เหมาะสม

2.6 สนับสนุน ส่งเสริม และนำทางให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิถีวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้อย่าง

2.7 ช่วยเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนนำการเรียนรู้ไปใช้

2.8 ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดสรุปบทบาทในการดำเนินกิจกรรมการสอน ครูควรช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนควบคุมกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ พฤติกรรมการเรียนรู้อย่าง และเชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนนำผลไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. บทบาทในการติดตามผลการสอน อันสืบเนื่องมาจากหลักการที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นจึงถือเป็นการรับผิดชอบของครูที่จะต้องประเมินผลการสอนของตน ซึ่งหมายรวมถึงการประเมินผลทั้งใน

ระยะสั้นและระยะยาว การประเมินผลในบางเรื่องหรือบางส่วนทำได้ทันที ในขณะที่สอนหรือตอนท้ายของการสอน แต่ในบางเรื่องจำเป็นต้องคอยติดตามดูผลเป็นระยะ ๆ ครูไม่ควรละเลยในการติดตามดูผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และคอยส่งเสริมให้กำลังใจหรือให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนเพิ่มเติมตามความเหมาะสมสรุปครูควรติดตามผลโดยประเมินผลเป็นระยะ ๆ และคอยส่งเสริมให้คำแนะนำให้กำลังใจแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้บทบาทของครูบรรลุผลตามหลักการดังกล่าวแล้ว ครูที่ดีพึงพัฒนาคุณสมบัติบางประการที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างดีที่สุด ดังนี้

1) มีความเป็นมิตร เป็นกันเองกับผู้เรียน 2) มีความจริงใจต่อผู้เรียน 3) มีความอดทน และเต็มใจช่วยเหลือผู้เรียนอยู่เสมอ

4. ลักษณะของกิจกรรมที่ใช้หลักการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (ทิตนา แชมมณี 2545 : 151) กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้หลักการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

4.1 มีกิจกรรมให้ผู้เรียนกระทำ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จะมีลักษณะที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4.2 กิจกรรมมักจะมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้

4.3 กิจกรรมมักจะมีลักษณะที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาคำตอบด้วยตัวเอง ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากกว่าทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้หรือข้อมูล

4.4 กิจกรรมจะประกอบไปด้วยขั้นตอนของการวิเคราะห์ และอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระบวนการทำงาน กระบวนการสื่อสาร กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ มีผลต่อการทำงานและผลงาน

4.5 บทบาทของผู้เรียนตามทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ พิตมัย แทนหลาบ (2541 : 55 - 57) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนตามทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

4.5.1 ผู้เรียนต้องลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้และแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะการเรียนรู้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เรียนแต่ละคน หรือเป็นผลมาจากผู้เรียนโดยตรง

4.5.2 ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มจะเป็นแหล่งที่มาของความรู้ ดังนั้น ผลของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการที่สมาชิกมีส่วนในการแลกเปลี่ยนความรู้ให้แกกัน

4.5.3 ผู้เรียนทุกคนจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่ม โดยกระทำให้บทบาทและหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการทำงานของกลุ่มไปได้ด้วยดี

4.5.4 ผู้เรียนทุกคนจะเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม คือ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีของกลุ่มซึ่งบทบาทของผู้นำจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1) เป็นทั้งผู้ริเริ่ม กระตุ้น สนับสนุน และจุดมุ่งหมายและวิธีการทำงานของกลุ่ม

2) ควบคุมการทำงานของกลุ่ม โดยกำหนดระยะเวลาในการทำงานแสดงความก้าวหน้า และสรุปผลการทำงานของกลุ่ม เป็นต้น

3) เสนอความคิดเห็นให้แก่กลุ่ม โดยพยายามชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตาม
 4) สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน โดยให้กำลังใจสอบถามความรู้สึก
 ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดและช่วยประเมินผลการทำงานของกลุ่มให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด
 เอาไว้

4.5.5 ผู้เรียนแต่ละคนจะช่วยให้การทำงานของกลุ่มสนุกสนานและมีชีวิตชีวาได้
 เพราะบุคลิกภาพของแต่ละคนต่างกัน และการเรียนรู้ภายในกลุ่มก็ไม่ใช่การเรียนรู้แต่เพียงอย่างเดียว
 แต่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ นิสัยใจคอ บุคลิกภาพของผู้อื่น ตลอดจนวิธีการทำงานซึ่งถ้าทุก
 คนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่การทำงานของกลุ่มจะมีชีวิตชีวา เร้าใจ ไม่เฉื่อยชา

4.5.6 ผู้เรียนจะต้องสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีจากการปฏิสัมพันธ์ หรือการสื่อสารกับ
 สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มกล่าวคือ จะต้องมีการช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจกัน มีความเคารพยอมรับนับ
 ถือ รับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน และช่วยให้การทำงานเป็นไป
 ด้วยดี

4.5.7 ผู้เรียนควรทราบว่าการแสดงออกที่ควรแสดงออกและไม่ควรแสดงออก

4.5.8 ผู้เรียนจะต้องสามารถวิเคราะห์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น โดยการแสดง
 ความรู้สึกนึกคิด และวิจารณ์อย่างปราศจากอคติ

4.5.9 ผู้เรียนจะพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ โดยนำข้อติชมที่
 ได้รับจากสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม มาเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้
 เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.5.10 ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน มีการตั้ง
 จุดมุ่งหมาย ร่างแผนงาน แบ่งหน้าที่รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สรุป และทดสอบข้อมูลได้ เพื่อให้
 การทำงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5.11 ผู้เรียนควรใช้ความคิด เหตุผล และปัญญาในการแก้ปัญหา

4.5.12 ผู้เรียนควรสนองความต้องการซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม

เทวีญู นราธาวา (<https://krootewan2013.wordpress.com/กระบวนการกลุ่ม/>) กล่าวถึง
 ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม (GD4+1) มีดังนี้

1. Ice Breaking – สลายพฤติกรรม ปกติมนุษย์เมื่อเข้าสู่สังคมใหม่จะมีความรู้สึกที่ว่า ตัวเอง
 ไม่คุ้นเคย ไม่ปลอดภัย ระวัง รู้สึกเหมือนถูกจับตามองจากคนที่ไม่รู้จัก จึงเกิดพฤติกรรมที่ปิดกั้น
 ตัวเอง วางฟอร์ม ไม่พูดคุยกับใคร เหมือนกับมีกรอบน้ำแข็งล้อมรอบตัวเองอยู่ เพราะฉะนั้นขั้นแรกจึง
 เป็นการละลายน้ำแข็งเพื่อให้รู้สึกว่าคุณๆ คนก็เหมือนกัน

2. Humanication – สร้างมนุษยสัมพันธ์+เกิดการปฏิสัมพันธ์ เมื่อน้ำแข็งเกิดละลายและ
 เบาบางลง เขาหรือเธอจะมีความรู้สึกว่าคุณๆ คนที่อยู่ต่อหน้าเป็นพวกเดียวกันจะเริ่มไม่รู้สึกเขินอาย
 และเริ่มกล้าแสดงออก กิจกรรมในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการพูดคุย ถูกเนื้อต้องตัวกัน เกิดความไว้วางใจ
 กล้าเล่น จับมือถือแฮน โดยไม่คิดมากและขัดเขิน แต่ต้องอยู่ในกรอบอันดีงาม

3. Creation – สร้างสรรค์ ก่อเกิดความคิดริเริ่ม สำหรับขั้นตอนนี้จะเริ่มเป็นการยื่นเงื่อนไข
 ฝึกเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กล้าแสดงออกต่อเพื่อนๆ ในกลุ่มและสาธารณชนมากขึ้น กล้าแสดง

ความคิดอ่านให้เพื่อนๆ รับฟัง ทั้งนี้อาจจะช้าหรือเร็วไม่เท่ากันอย่ากังวล กิจกรรมจะเป็นรูปแบบ การกระตุ้นให้คิดภายในกลุ่ม

4. Brain Storming – การระดมความคิด ปลูกฝังการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ให้รู้จักคิดพูด และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดใจให้กว้าง ยอมรับความคิดแปลก แตกต่าง อาจมีการเชื่อม ความคิด เชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม นำเสนอความคิดกลุ่มตนต่อกลุ่มอื่นๆ กิจกรรมจะอยู่ในรูปแบบที่ต้อง มีการถกเถียงกัน หาข้อสรุปร่วมที่เป็นความคิดของกลุ่ม

5. Evaluation – การประเมินผล ให้รู้จักการประเมินความสำเร็จของกระบวนการ ในแต่ละ ขั้นตอน (โดยต้องประเมินอยู่ตลอดเวลา) เพื่อปรับทำที่ รวมไปถึงการพิจารณาตัดสินใจในการข้ามไปสู่ กระบวนการต่อไป (อาจใช้กิจกรรมบางกิจกรรมในการตัดสินใจ)

ข้อดีของกระบวนการกลุ่ม

1. รู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และฝึก ความอดทน ความเสียสละ

2. รู้จักเพื่อนมากขึ้น อีกทั้งเป็นการเรียนรู้นิสัยของเพื่อน ๆ

3. ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

4. ลดภาระงานที่ทำเพราะมีการแบ่งหน้าที่ อีกทั้งเป็นการฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย

5. ร่วมกันปรึกษาหารือทำให้งานมีประสิทธิภาพและเสร็จเร็วยิ่งขึ้น สามารถส่งงานได้ตรง ตามเวลาที่กำหนด

6. มีความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ทำให้งานออกมาหลายรูปแบบ

7. ฝึกให้มีลักษณะนิสัยที่ไม่เห็นแก่ตัว

8. ฝึกให้มีความกล้าแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็นต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

9. สร้างเสริมลักษณะนิสัยในการทำงานร่วมกับคนหมู่มาก

10. ฝึกการทำงานในกระบวนการกลุ่ม และรู้จักในการวางแผนในการทำงานร่วมกัน

11. ทำให้รู้จักการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

12. ไม่เกิดความเครียดในการทำงาน

13. สามารถหาจุดบกพร่องของงานได้ง่ายขึ้น

14. ได้ข้อมูลจากแหล่งความรู้หลากหลายยิ่งขึ้น

15. ได้พัฒนาความสามารถของตนเอง และไม่เป็นตัวถ่วงภายในกลุ่ม

16. ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม

17. ทำให้เป็นคนตรงต่อเวลามากขึ้น มิเช่นนั้นจะทำให้งานของกลุ่มเสียหาย

ข้อเสีย

1. หากแบ่งงานแล้วมีเพื่อนบางคนลืมนำงานมาโรงเรียนก็จะทำให้เสียทั้งกลุ่ม และบางคนทำงานช้า

2. งานที่แบ่งหน้าที่กันทำอาจไม่เสมอภาคกัน

3. อาจมีสมาชิกบางคนที่ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ช่วยทำงาน ไม่รับผิดชอบ แต่ได้คะแนนเท่ากับคนที่ ทำงานอย่างเต็มที่

4. งานอาจออกมาไม่ตรงกับความต้องการ เพราะต้องทำตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่
5. หากเป็นงานที่ต้องเขียนงาน อาจมีความแตกต่างกัน เช่น ลายมือ ความประณีต
6. หากขาดความสามัคคีกันงานอาจออกมาล่าช้า

ขั้นตอนวิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

เป็นวิธีสอนที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจ เป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามวิถีแห่งประชาธิปไตย ขั้นตอนในการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน (<https://ronnachaijibi.wordpress.com/>) มีดังนี้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดความมุ่งหมายของการทำงานในแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่กำหนดความมุ่งหมายและวิธีการทำงานอย่างละเอียด
2. ครูเสนอแนะแหล่งวิทยาการที่จะใช้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แก่ บอกรายละเอียดของหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. นักเรียนร่วมกันวางแผนและปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
4. ครูและนักเรียนประเมินผลการทำงาน ในกรณีที่เป็นครูให้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติงาน ในกรณีนักเรียนร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานในกลุ่มตนเอง โดยบอกขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลที่ได้รับ และการพัฒนางานในโอกาสต่อไป

ข้อดีของวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

1. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่
  2. นักเรียนได้ทำงานตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตนเอง
- ข้อสังเกตของวิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน

1. ถ้าครูเพิ่งเริ่มใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานเป็นครั้งแรก ครูควรดูแลนักเรียนใกล้ชิด เช่น ต้องดูแลให้นักเรียนทุกคนทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสมาชิกในกลุ่มและนอกกลุ่ม รวมทั้งประสานงานกับครู
2. หน้าที่การเป็นหัวหน้ากลุ่ม ควรหมุนเวียนสับเปลี่ยนกัน เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
3. การปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่มควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (Group Process)

การจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มมีหลากหลายรูปแบบ การเลือกวิธีการเรียนการสอนรูปแบบใดควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งมีแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มหลายประการดังนี้ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. 2545 : 81- 82)

ทฤษฎีสถาน (Field Theory)

ทฤษฎีสถาน (Field Theory) ของเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) นักจิตวิทยาสังคมและนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน ผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาของพลังกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม ทฤษฎีสถานมีแนวคิดที่สำคัญคือ

1. พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
2. โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน และจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกกลุ่ม
3. การรวมกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มในด้านการกระทำ ความรู้สึก และความคิด
4. สมาชิกกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงานโดยอาศัยความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปได้ตามเป้าหมายของกลุ่ม

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory)

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของ เบลล์ (Bales) โฮมาน (Homans) และไวท์ (Whyte) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย (Physical Interaction)
2. ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction)
3. ปฏิสัมพันธ์ทางจิตใจ (Emotional Interaction) กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำผ่านการมีปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก (Sentiment) ขึ้น

ทฤษฎีระบบ (System Theory)

ทฤษฎีระบบ (System Theory) มีแนวคิดที่สำคัญ คือ

1. กลุ่มจะประกอบด้วยโครงสร้างหรือระบบ ซึ่งจะมีการแสดงบทบาท และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิก อันถือว่าการลงทุน (Input) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) อย่างไม่อย่างหนึ่ง
2. การแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกจะกระทำได้ โดยการสื่อสารระหว่างกัน (Communication) และจากการเปิดเผยตัวเองในกลุ่ม (Open System)

ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation)

ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ของโมเรโน มีแนวคิดที่สำคัญคือ

1. การกระทำและจริยธรรมหรือขอบเขตการกระทำของกลุ่ม จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะศึกษาได้โดยให้สมาชิกเลือกสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์คือ การแสดงบทบาทจำลอง (Role Playing) หรือการใช้เครื่องมือวัดการเลือกทางสังคม (Goniometric Test)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation) ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) มีแนวคิดที่สำคัญ คือ

1. เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องอาศัยความจูงใจ (Motivation Process) ซึ่งอาจเป็นรางวัลหรือผลจากการทำงานในกลุ่ม
2. ในการรวมกลุ่ม บุคคลจะมีโอกาสแสดงตนอย่างเปิดเผย หรือพยายามป้องกันปิดบังตนเองโดยวิธีต่างๆ (Defense Mechanism) การใช้แนวคิดนี้ในการวิเคราะห์กลุ่มโดยให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการบำบัดทางจิต (Therapy) ก็จะช่วยทำให้สมาชิกเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology)

ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไปมีแนวคิดว่าการใช้หลักจิตวิทยาต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับรู้ การเรียนรู้ ความคิด ความเข้าใจ การให้แรงจูงใจ ฯลฯ จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ย่อมก่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงของทั้งตัวบุคคลและกลุ่ม โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด แล้วจะทำให้เกิดผลงานที่ทำให้สมาชิกแต่ละคนมองเห็นคุณค่าของผลงานที่ได้ทำร่วมกันมา ซึ่งผลงานนี้จะก่อให้เกิดสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วย

หลักการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 15) กล่าวว่า หลักการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่สำคัญคือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของแต่ละคน ทั้งในด้านความคิด การกระทำ และความรู้สึก มาแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน บรรยากาศการทำงานกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สึกนึกคิด มีบทบาทในการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาหรือสาระจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จดจำได้ดี นำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม รวมทั้งสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทุกด้านของผู้เรียน

หลักการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่สำคัญ มีดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ที่เกิดจากการบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่พอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรม แต่การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน โดยกระบวนการกลุ่มจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพของแต่ละคนทั้งในด้านความคิด การกระทำ และความรู้สึกมาแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. การเรียนรู้ควรจะเป็นกระบวนการกลุ่มที่สร้างสรรค์บรรยากาศการทำงานกลุ่มที่ทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สึกนึกคิด มีบทบาทในการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน
3. การเรียนรู้ควรเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการกระทำ กิจกรรมด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาหรือสาระจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง จดจำได้ดี อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของตนได้รวมทั้งสามารถนำไปสู่การนำไปพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้านของผู้เรียน
4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ที่เป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ดังนั้นถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีขั้นตอนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้หรือตอบคำถามการรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการกลุ่มมีหลายกระบวนการ ดังนี้ (ทึศนา แคมมณี อ่างอิงถึงโน พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์และ สุจิตตรา จันทร์ลอย 2552 :4-9)

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์

บรูเนอร์เชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ และกระบวนการเรียนรู้เกิดจาก กระบวนการค้นพบด้วยตนเอง มนุษย์มีขั้นการเรียนรู้จากภาพแทนของจริง ขั้นการเรียนรู้จากของจริง และขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม เชื่อว่าการเรียนรู้ที่ได้ผลที่สุด คือ การให้ผู้เรียนค้นพบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดจากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอด และเกิดจากการคิดแบบหยั่งรู้โดยมีแรงจูงใจภายในซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (ทึศนา แคมมณี, 2545 : 17-29) มีดังนี้

1. ผู้สอนควรวิเคราะห์และจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน
2. ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะจะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างอิสระเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
4. ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด
5. ผู้สอนควรสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท

1. ผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนและจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน ไม่ควรบังคับให้ผู้เรียนเรียนขณะที่ยังไม่พร้อมเพราะทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนได้
2. ผู้สอนควรสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
3. ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งทางธรรมชาติทางกายภาพและบุคคล รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีทั้งหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ซึมซับข้อมูลต่าง ๆ เข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของตน หรือการสร้างความขัดแย้งทางปัญญาก็จะเกิดขึ้นซึ่งบุคคลจะต้องปรับเข้าสู่กระบวนการปรับภาวะ (Accommodation) ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความหมายของข้อมูลใหม่แก่ให้แก่ตนเอง

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism)

ทฤษฎีการสร้างความรู้มีรากฐานจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท (Piaget) และ ไวโกตสกี (Vygotsky)

1. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัว กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีใช้เป็นผู้รับข้อมูลความรู้เท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้จัดกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และสร้างความหมายสิ่งนั้นด้วยตนเอง

2. ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างความรู้ การร่วมมือ การแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนและบุคคลอื่น จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียน กว้างขวางขึ้น

3. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้

4. ผู้สอนจำต้องเปลี่ยนบทบาทตนเองจากผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมเรียนรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ ทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จัดเตรียม กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ให้คำปรึกษาแนะนำทั้ง ทางด้านวิชาการและด้านสังคม ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา และประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ผู้สอนควรประเมินผลในลักษณะที่เป็น Goal Free Evaluation คือ เป็นการประเมิน ตามจุดมุ่งหมายของผู้เรียนแต่ละคน และการวัดผลควรใช้วิธีการที่หลากหลายโดยอาศัยบริบทจริง เนื่องจากการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ขึ้นอยู่กับความสนใจและการสร้างความหมาย ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative Learning)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สลาวิน เดวิด จอห์นสัน และ โรเจอร์จอห์นสัน (ทิสนา แคมมณี, 2545 : 17-29) กล่าวว่า ในกระบวนการเรียนรู้ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้เรียนเป็นมิติที่มีกฏกละเลยหรือมองข้ามไป โดยปกติปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เป็นลักษณะการแข่งขันต่างคนต่างเรียนและลักษณะร่วมมือกัน ทั้ง 3 ท่านเน้นความสัมพันธ์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การพึ่งพาอาศัยกัน
2. มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด
3. สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้
4. มีการใช้ทักษะการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม
5. มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ ในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มีองค์ประกอบครบทั้ง 5 ประการ และใช้เทคนิควิธีการช่วยเหลือให้มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ไปด้วยดี ดังนี้

1. วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมาย ขนาดของกลุ่ม องค์ประกอบ ของกลุ่ม และบทบาทของสมาชิกในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งจัดเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ
2. เตรียมกลุ่มเพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนควรชี้แจงให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับงาน ขั้นตอน การทำงาน กฎ กติกา เกณฑ์การประเมินผลงาน อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการช่วยเหลือและ พึ่งพาอาศัยกัน

3. ดูแล กำกับและให้ความช่วยเหลือกลุ่ม ผู้สอนควรดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษากันอย่างใกล้ชิด คอยสังเกตการณ์การทำงาน พฤติกรรมของสมาชิก ให้ความช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของกลุ่ม

4. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้สอนควรวัดผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประเมินผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

5. การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มย่อย (Small Group Processes)

คอบบ์ และไวน์แนค (Cobb & Whitenack, 1996) ได้กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มย่อยเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งช่วยให้เห็นแง่มุมที่หลากหลายเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ แง่มุมเหล่านี้เกิดจากการสื่อสารหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใช้เหตุผล การเชื่อมโยงทั้งความคิดรวบยอดและกระบวนการ และการนำเสนอแนวคิดของตนเองในกลุ่มย่อย การทำกิจกรรมกลุ่มย่อยสมาชิกในกลุ่มย่อมมีความคาดหวังซึ่งกันและกัน และมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ กระบวนการกลุ่มย่อยตามแนวคิดของคอบบ์ และไวน์แนค ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ความคาดหวังและภาระหน้าที่ที่มีต่อผู้ร่วมงานในกลุ่มย่อย
2. การสร้างความหมายทางคณิตศาสตร์ที่นักเรียนให้กับกิจกรรมของตน ของเพื่อน และงานที่ทำอยู่
3. โอกาสในการเรียนรู้เกิดขึ้นสำหรับนักเรียนแต่ละคน
4. การจัดระบบทางความคิดรวบยอดที่นักเรียนแต่ละคนสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของนักเรียนแต่ละคน

เบกเกอร์ (Baker, 1976) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มย่อยว่า การทำงานกลุ่มย่อยจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนักเรียนในกลุ่มต่างฝ่ายต่างก็สอนเพื่อนในกลุ่ม และมีความพร้อมในการทำกิจกรรมร่วมกัน การทำกิจกรรมกลุ่มจะเป็นโอกาสในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ กระบวนการกลุ่มย่อยเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม และในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หรือนักเรียนด้วยกัน ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดเชิงประสบการณ์และความคิดรวบยอดที่เป็นระบบในกระบวนการกลุ่มย่อยจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดของนักเรียนต่อไป

6. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มแก้ปัญหา

การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา ไพทอร์ย์ สินลาร์ตัน กล่าวว่า มีขั้นตอนการสอนหลายขั้นตอน ขั้นตอนแรก ๆ จะเป็นบทบาทของผู้สอน แต่ละขั้นตอนในระหว่างสอนจะเป็นบทบาทหลักของผู้เรียน การทำความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการสอนแบบนี้จะสอนได้ดีควรกำหนดเป็นขั้นตอนกว้าง ๆ กล่าวคือ ขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการสอน การสรุปผลและการให้คะแนนตามรายละเอียด ดังนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนมีการเตรียมการ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการเตรียมปัญหา การเตรียมเอกสารประกอบการเรียนการสอน การเตรียมอุปกรณ์ และอาคาร สถานที่

2. การดำเนินการสอน เมื่อผู้สอนเข้าชั้นเรียน ต้องเริ่มต้นด้วยการแนะนำกิจกรรมการเรียนรู้ ในช่วงเวลาพักปัญหา กำหนดกิจกรรมความรับผิดชอบ กำหนดเวลาการทำงาน แบ่งกลุ่มย่อยออก ประมาณ 4-6 คน เมื่อแบ่งกลุ่มไปแล้วผู้สอนควรเดินดูการทำงานของแต่ละกลุ่มเพื่อตอบปัญหาหรือ ร่วมอภิปรายเป็นบางกรณี ผู้เรียนควรจะได้ทราบว่า เมื่อแบ่งกลุ่มแล้วจะต้องศึกษาปัญหาให้เข้าใจ ก่อน แล้วจึงแบ่งเอกสารกันอ่าน หลังจากอ่านจบแล้วควรเลือกประธานและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ ดำเนินการประชุมและบันทึกการประชุม หลังจากประชุมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันแล้วก็ รายงานสรุปเพื่อตอบปัญหา จากนั้นก็จัดทำเป็นรายงานกลุ่ม เพื่อเตรียมเสนอที่ประชุมรวมของทั้งชั้น เมื่อผู้แทนแต่ละกลุ่มรายงานและซักถามอภิปรายกันแล้ว ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่สรุปให้คำวิจารณ์ให้ ข้อคิดเห็นและให้เนื้อหาเพิ่มเติมตอนท้ายประกอบด้วย เพื่อการเรียนรู้จะได้ผลสมบูรณ์เต็มที่

3. การสรุปผลและการให้คะแนน การสรุปผลรวม นอกจากแต่ละกลุ่มจะสรุปแล้ว การสรุปผลระหว่างกลุ่มทุกกลุ่มเข้าด้วยกันก็นับว่าเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและสำคัญ หน้าที่ในการ สรุปผลรวมนี้โดยทั่วไปจะเป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนเพราะเป็นการสอนอย่างหนึ่ง ผู้สอนจึงควรได้ สรุปและชี้แนะในประเด็นสำคัญ เมื่อรายงานครบทุกกลุ่มแล้วควรจะได้จัดพิมพ์ผลสรุปของแต่ละกลุ่ม ไว้เป็นเอกสารอ้างอิงด้วย การประเมินผลผู้เรียนในการสอนแบบนี้คล้ายคลึงกับการสัมมนา จะให้มีการ สอบหรือไม่มีการสอบก็ได้ แต่โดยทั่วไปมักจะไม่นิยมการสอบ แต่ให้คะแนนเป็นโครงการมากกว่า การให้คะแนนโครงการนั้นอยู่ที่การเน้นผลงานหรือกระบวนการ ถ้าเน้นผลงานมาก วิธีการที่ให้ได้มา ซึ่งผลงานนั้น เช่น ความช่วยเหลือร่วมใจกันทำงาน การรายงานผลงานจะลดค่าลงไปจึงควรให้คะแนน ผสมกันในสัดส่วนที่พอดี

การสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา (Syndicate) มีประโยชน์ในการฝึกทักษะหลาย ๆ ด้านและทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจขึ้น แต่จะใช้ได้ดีกับผู้เรียนที่มีประสบการณ์และความคิดอ่าน ตามสมควร แต่ในระดับอุดมศึกษานั้นถ้ากำหนดองค์ประกอบและกิจกรรมอย่างดีแล้ว ก็อาจจะใช้ได้ กับผู้เรียนทุกกลุ่ม การดำเนินการโดยทั่วไปจะแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนอภิปรายแก้ปัญหาตนเอง โดยมี บทความประกอบให้หลังจากนั้นก็มารายงานผลสู่กันฟัง การจะจัดการเรียนการสอนแบบนี้ ให้ได้ผลดีผู้สอนจะต้องเตรียมการอย่างดี และผู้เรียนร่วมอภิปรายอย่างดีด้วยพร้อม ๆ กันไป (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2524 :146)

7. การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มนำเสนอ กระบวนการกลุ่มนำเสนอ หมายถึงการจัดการ เรียนการสอนที่มีแนวทางเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นคือรับฟัง การบรรยายโดยวิทยากร แต่ละกลุ่มถอดการบรรยายออกเป็นเอกสารรายงานและศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการนำเสนอโดยไม่จำกัดเทคนิควิธีการ มีสื่อประกอบการนำเสนอ ผู้สอนมีหน้าที่ให้ ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อการพัฒนาปรับปรุง (พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์และสุจิตตรา จันทร์ลอย, 2552 :3)

8. MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21

ดิเรก วรรณเศียร (<http://regis.dusit.ac.th/images/news>) ได้นำเสนอ MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ว่า ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้อง เรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C

3R คือ Reading (อ่านออก), (W)Riting (เขียนได้), และ (A)Rithmetics (คิดเลขเป็น)

7C ได้แก่

Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)

Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)

Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)

Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)

Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)

Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)

Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม(กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือพหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะดังนี้

1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของผู้สอนคือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนรู้ ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย ได้แก่ เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียนหากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อนๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ประเด็นที่ท้าทาย และความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4) สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5) ผู้สอน คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได้อีก

6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7) การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลายๆ ด้าน เช่น คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

อีก 2 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 คือ สอนน้อยลง ทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น (teach less , learn more) หมายถึง ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรือครูคอยบอกเล่าให้น้อยลง แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ส่วนอีกแนวคิดคือการเรียนรู้โดยตรง (Active learning) โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ คิด แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม สรุปเป็นความรู้และสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดิเรก วรณเศียร กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่สุด จึงได้บูรณาการแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แล้วออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ MACRO model โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

M motivation การสร้างแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ ความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้

A active learning การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ความรู้โดยตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเองด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆที่หลากหลาย เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

C conclusion ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้หรือสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ตามความคิด ลีลา และภาษาของตนเอง

R reporting ผู้เรียนสื่อสารและนำเสนอผลการเรียนรู้ด้วยภาษา วิธีการ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

○ obtain ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ทำการเผยแพร่ความรู้สู่ครอบครัว ชุมชน และสังคมด้วยวิธีการ สื่อ หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม

แนวการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ MACRO

การจัดการเรียนรู้ตาม MACRO model แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีแนวทาง ดังนี้

1. ขั้นสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ครูผู้สอนร่วมมือกับผู้เรียนในการกำหนดหรือตั้งประเด็นความรู้หรือหัวข้อเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามแผนที่ยึดโยงกับหลักสูตร เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดหมาย และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้บทเรียน ผู้สอนสามารถเลือกใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในการนำเข้าสู่บทเรียน และการเรียนรู้ เช่น การเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้เรียนซักถามหรือตั้งคำถาม การฉายภาพนิ่งให้ผู้เรียนชม และติดตาม การชวนสนทนา เพื่อให้ผู้เรียนตั้งประเด็นที่ต้องการรู้ การกระตุ้นความสนใจด้วยเกม เพลง ภาพ การอ่าน / ฟังข่าวจากหนังสือพิมพ์ การยกตัวอย่างประโยค คำพังเพย บทกวี ฯลฯ จุดที่สำคัญในขั้นตอนนี้คือการตั้งประเด็นอภิปราย การใช้คำถามสร้างพลังความคิด การกำหนดหรือการตั้งประเด็นความรู้หรือหัวข้อเกี่ยวกับการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป และให้ผู้เรียนได้เล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนรู้หรือเกิดแรงบันดาลใจ

2. ขั้นการเรียนรู้โดยตรง (Active Learning) ในการสอนครั้งแรก ครูควรให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนวทางการสืบค้นความรู้เพื่อให้ได้ความรู้ที่ต้องการ ส่วนที่ 2 ศาสตร์ สาขา แขนงความรู้ และแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 3 การเรียบเรียงข้อมูล ข้อค้นพบ ความคิด ความคิดเห็น การให้เหตุผลโต้แย้ง และสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกระบวนการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง ครูผู้สอนควรมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การระดมพลังความคิด การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยเน้นกระบวนการคิดซึ่งเป็นหัวใจของขั้นตอนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าตามประเด็นความรู้ หรือหัวข้อที่ตกลงกัน ครูผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยใช้วิธีการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สัมภาษณ์ผู้รู้ ปฏิบัติการค้นหา (ทดลอง สืบเสาะ สังเกต สืบสวน) ร่วมมือเพื่อเขียนคำอธิบาย แบ่งงานความรับผิดชอบภายในกลุ่ม โดยแหล่งความรู้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ฯลฯ

3. ขั้นสรุปองค์ความรู้ (Conclusion) ผู้เรียนนำผลการอภิปรายและสาธิตที่เป็นผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมากำหนดเป็นความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีการเขียนด้วยแผนผังความคิด เขียนโครงงาน / โครงการ เขียนบรรยาย / เขียนรายงาน จัดบันทึกวาดภาพ แต่งคำประพันธ์ โดยสรุปเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ฯลฯ ในขั้นตอนนี้ผู้สอนสามารถประเมินความรู้ และความคิดใหม่ ของผู้เรียน โดยใช้วิธีการอภิปราย ตรวจสอบผลงาน สอบถามความคิดของกลุ่ม ทดสอบความรู้ ฯลฯ

4. ขั้นรายงานและนำเสนอ (Reporting) ขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงาน การสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามความรู้ที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติ ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถแสดงผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ การนำเสนอด้วย

เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการนำเสนออาจเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษตามความเหมาะสม ฯลฯ และอาจจัดให้มีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสม

5. ขั้นการเผยแพร่ความรู้ (Obtain) เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการนำความรู้ความเข้าใจของตนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้น ๆ เป็นการให้โอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ หลังจากประยุกต์ใช้ความรู้ควรทำการเผยแพร่ความรู้ไปยังครอบครัว ชุมชน และสังคม หรือแม้แต่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยการเผยแพร่อาจจัดทำเป็นเอกสาร จัดป้ายนิเทศ จัดกิจกรรม หรือการเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น websites FaceBook Line YouTube หรือสื่อและวิธีการอื่นๆ

การเรียนรู้ขั้นที่ 1-3 เป็นกระบวนการของการสร้างความรู้ ขั้นที่ 4-5 เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำเสนอและนำความรู้ไปใช้ รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ไปยังสาธารณชน

ความสำคัญของ MACRO model

1. ฝึกให้ผู้เรียนกล้าตั้งคำถาม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก เปลี่ยนการเรียนจากแบบรับฟังอย่างเดียว (passive) เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (active) การตั้งคำถามเพราะเกิดข้อสงสัย เป็นจุดเริ่มต้นของ Lifelong Learning ถามแบบสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์ เป็นการตั้งต้นหาคำตอบอย่างถูกวิธี ย้ำช่วยให้เด็กมีความสนใจใฝ่รู้ เป็นการเรียนรู้และแก้ปัญหา

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการสอนให้สามารถสืบค้นความรู้ที่มีมากมายในโลก ตามแนวคิดของปราชญ์ชาวจีนที่ว่า สอนชาวบ้านหาปลา ดีกว่าเอาปลาไปให้ชาวบ้าน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. การสรุปความรู้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้ความรู้ที่ตกผลึกเป็นของผู้เรียนเอง เป็นความรู้ใหม่ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ผู้เรียนจะจดจำความรู้นี้ได้ยาวนาน ก่อนสรุปองค์ความรู้ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายกัน ดูเหตุผลที่มีทฤษฎีรองรับก่อนสรุป ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือ และวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ฝึกความเป็นผู้นำ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

4. การสื่อสารและนำเสนอ เป็นสมรรถนะสำคัญในระดับสากล ทำให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทางด้านภาษา และมีความสามารถในการนำเสนอ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ความรู้ที่นำไปใช้และเผยแพร่ เป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป (ดิเรก วรรณเศียร : <http://regis.dusit.ac.th/images/news>)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรณู ขวัญยืน และสมจิต นิปีทหัตถพงษ์ (2558 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชาพยาบาลศาสตร์พื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบบรรยายและแบบกระบวนการกลุ่มโดยใช้แบบบรรยายร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 92 คน ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยการเรียนการสอนแบบบรรยายอยู่ในระดับพอใช้ (53.33) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยแบบผสมคือแบบบรรยายและ

แบบร่วมมือโดยการใช้กระบวนการกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก(84.21) ระดับความคิดเห็นทัศนคติโดยรวม ต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมอยู่ในระดับมาก

เขมวันต์ กระดั่งงา (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาการ พัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม ร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียน ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น อยู่ในระดับดี 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บไซต์สนับสนุนการเรียน วิชาการ พัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น อยู่ในระดับมาก

พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์ และสุจิตตรา จันทร์ลอย (2552 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียน การสอนรายวิชา วท. 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มนำเสนอ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา และสาขาวิชาคริสตศาสน ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา วท 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดย วิธีกระบวนการกลุ่มนำเสนอ ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้ 1) รับฟัง การบรรยายโดยวิทยากรในแต่ละหัวข้อ (180 นาที) 2) แต่ละกลุ่มทำการถอดการบรรยายออกเป็น เอกสารรายงาน 3) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในหัวข้อนั้น ๆ เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการนำเสนอ 4) นำเสนอ อภิปราย โดยไม่จำกัดเทคนิควิธีการ และมีสื่อในการนำเสนอ 30 นาที 5) อาจารย์ให้ข้อมูลสะท้อน กลับ เพื่อการพัฒนาปรับปรุง

2. ทัศนคติเดิมของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนในรายวิชา วท 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิต ประจำวัน นั้น นักศึกษาหลายคนเมื่อได้ยินคำว่า “วิทยาศาสตร์” ก็มักคิดถึงประสบการณ์เก่า ๆ สมัยที่เคยศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งมีการทำการทดลอง มีสูตรโครงสร้างทางเคมีที่ต้องท่องจำ มากมาย ส่งผลให้นักศึกษาบางคนเกิดอาการท้อถอยตั้งแต่ยังไม่ได้ศึกษา

3. ทัศนคติใหม่ของนักศึกษา เมื่อนักศึกษาได้ผ่านการเรียนการสอนในรายวิชา วท 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวันแล้ว นักศึกษาหลายคนมีกาปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ จากเดิมที่ไม่ชอบ ไม่อยากเรียนรู้ หรือเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาด้านปรัชญาและศาสนาที่ตนเอง เลือกเรียน กลับมีมุมมองที่กว้างมากขึ้น เปิดใจยอมรับและเปิดใจในการเรียนรู้ และสามารถ เชื่อมโยงความสำคัญของการศึกษาในรายวิชา วท 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กับการดำเนิน ชีวิตของตนเองได้ ตลอดจนเกิดความตระหนักในบางสิ่งบางอย่างที่เคยมองข้าม หรือไม่ได้ให้ความ สนใจ นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่ดีต่อรายวิชา และสามารถนำไปเชื่อมโยง กับเป้าหมายในการศึกษาของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับสถานภาพของตนเองในปัจจุบัน

4. สิ่งที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา วท 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิควิธีกระบวนการกลุ่มนำเสนอ ซึ่งสะท้อนออกมาในหลากหลายเหตุผล เช่น นักศึกษา

เกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผน มีการแบ่งความรับผิดชอบ มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีการเตรียมการนำเสนอ

สมวาท โพธิ์กฎ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD (Student Teams Achievement Divisions) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทักษะการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือและให้ความร่วมมือในการเรียนดีขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำแผนนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

สุวรรณารี ศรีขลา (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสม สามารถพัฒนาผู้เรียนในเรื่องการอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี และยังช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านจับใจความ ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จ จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและการทำงานกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จได้

สุทธิพร บุญส่ง (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีประสิทธิภาพในการสร้างคุณลักษณะได้ตามแนวทางอัตลักษณ์ศึกษา (Character Education) ด้วยการบูรณาการแนวคิด และเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดของการร่วมมือกันพัฒนาวินัย (Cooperative Discipline) แนวคิดวิธีการระบบคู่สัญญา (Contract System) แนวคิดของวิธีกระจ่างนิยม (Value Clarification) แนวคิดวิธีการปรับพฤติกรรม (Behavioral Modification) แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันการเรียนรู้ (Concept Mapping) โดยการจัดเป็นขั้นตอนการสอนและแผนการสอนทั้งสิ้น 6 ขั้นตอน เมื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบและระดับคะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาภายหลังการใช้รูปแบบการสอน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม และพบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบและคะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิง จริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง ที่นัยสำคัญ .05 ในการศึกษาาระยะที่ 2 และพบการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะความรับผิดชอบและคะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง ที่นัยสำคัญ .05 ในการศึกษาาระยะที่ 3 นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งในการศึกษาาระยะที่ 2 และ 3 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กระตือรือร้นและให้ความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะกิจกรรมพัฒนาสังคม นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่พบว่าตนเองมีความรับผิดชอบมากขึ้น และคู่สัญญาซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองของนักศึกษาระบุว่านักศึกษาที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น ครูผู้สอนเห็นว่าการสอนมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาได้

พรภัทร สินดี (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย ผลการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา การวิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตก่อนและหลังเรียนโดยการใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา ก่อนและหลังเรียนโดยการใช้วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แบบทดสอบทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา 2) แบบประเมิน ทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร 3) แบบประเมินทักษะด้านความตระหนักรู้ในตนเองและการเห็นใจผู้อื่นและ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองแบบก่อนเรียน-หลังเรียน กลุ่มเดียวใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t – test

วราภรณ์ ประพงษ์ (2555 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มภายในชั้นเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาพัฒนการเชิงทราย ปีการศึกษา 2555 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 94.81 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

จิระนันท์ ไตรแสง (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเหมาะที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มรูปแบบต่างๆ ทฤษฎีการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อให้นักศึกษามีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) โดยการนำกระบวนการกลุ่มจำนวน 4 รูปแบบ คือ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่ม

อภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ มาใช้ในการเรียนการสอนตามลำดับ เริ่มจากกระบวนการกลุ่มย่อยที่เป็นกระบวนการกลุ่มพื้นฐานไปสู่กระบวนการกลุ่มนำเสนอที่มีขั้นตอนมากขึ้น โดยคำนึงถึงการให้นักศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เน้นการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธีจากง่ายไปยาก และมีความเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหาวิชา และผลการเรียนรู้ TQF จำนวน 5 ด้าน คือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย
6. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2561
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ ปีการศึกษา 2561 เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One- Group Pretest-Posttest Design คือ การทดสอบก่อนเรียน การเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม การทดสอบหลังเรียน และการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชา GE2100103 ภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ระดับปริญญาตรี เรื่องการนำเสนอ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
  - 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอเรื่องการนำเสนอ เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
  - 2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

4. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร ลักษณะรายวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ตาม TQF ในหลักสูตรปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2561 และเอกสาร ตำราวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

3. สร้างเครื่องมือ ได้แก่

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มย่อย แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มระดมสมอง แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มอภิปราย และแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มนำเสนอ แต่ละแผนประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระของบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดการประเมินผล

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย จำนวน 1 ฉบับ เรื่องการนำเสนอ จำนวน 40 ข้อ มีการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดสอบกับนักศึกษาที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่ได้ค่าตามเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีข้อความเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ตาม TQF ที่เกิดจากการทำกิจกรรมในกระบวนการกลุ่มจำนวน 4 รูปแบบ

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการกลุ่มจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบค่าความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 30 นาที

6. ดำเนินการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ตามลำดับกระบวนการกลุ่ม ในวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ระดับปริญญาตรี เรื่องการนำเสนอ จำนวน 15 ชั่วโมง

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิมมาทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยและ ค่าคะแนนความก้าวหน้าทางการเรียน

8. ให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจจากแบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง คือ ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538 : 73)

2. หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยคำนวณหาค่าระดับความยากง่าย (Level of Difficulty) (P) ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (R) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2533 : 116-117) หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR -20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 : 169) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 127) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียน (One-group pretest-posttest design) และหาความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติแบบ t-test แบบ Dependent Group

6. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ มีการบูรณาการการเรียนการสอน กระบวนการกลุ่มและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ โดยการศึกษา และอ้างอิงแนวคิด หลักการ และทฤษฎี ดังนี้

1. การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการจัดการ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ”

2. การจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2540 : 275) กล่าวว่า ตามทฤษฎีการสอนนั้นไม่สามารถสรุปได้ว่า วิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่งจะใช้ได้ผลในการถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะได้ดีที่สุด การเลือกวิธีสอนนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เช่น เนื้อหาวิธีที่สอน วัตถุประสงค์ของบทเรียน ธรรมชาติของผู้เรียน และเวลาที่ใช้ในการสอน การที่จะให้เกิดประสิทธิผลในการสอนมากที่สุดนั้น ผู้สอนจำเป็นจะต้องใช้วิธีผสมผสานวิธีสอนแบบ ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ซึ่งการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยใช้

กระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ มาจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

3. การอ้างอิงทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ทฤษฎีสนาม (Field Theory) ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ทฤษฎีระบบ (System Theory) ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation) และทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) เป็นต้น

4. การพิจารณาลักษณะและความสอดคล้องของกระบวนการกลุ่มกับผู้เรียน เนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ โดยเรียงลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปยาก คือ เริ่มจากกระบวนการกลุ่มพื้นฐานไปสู่กระบวนการกลุ่มที่มีขั้นตอนมากขึ้น ตามลำดับ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ

5. การศึกษาผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) จำนวน 5 ด้าน ของวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ กลุ่มวิชาภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561

6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คำนึงถึงว่าเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนชอบ สนใจ เป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน เป็นเรื่องที่คุณเรียนได้รับประโยชน์ และการประยุกต์จาก MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ของดิเรก วรรณเศียร (<http://regis.dusit.ac.th/images>) กิจกรรม เช่น การวาดภาพ การสนทนาเรื่องความประทับใจ ปัญหาของตนเองและเพื่อนๆ พร้อมวิธีแก้ไข การอภิปรายความรู้ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

7. การจัดการเรียนการสอนดำเนินการตามรูปแบบการสอนแบบกระบวนการกลุ่มของ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ร่วมกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของ ทิศนา ขัมมณี (2545 :146-148)

สรุปได้ว่า ผู้วิจัยได้นำแนวคิด หลักการเรียนการสอน และทฤษฎีการเรียนรู้ มาวิเคราะห์และบูรณาการใช้กระบวนการกลุ่มจำนวน 4 รูปแบบ ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ โดยออกแบบเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ให้ต่อเนื่องกันตามลำดับ ออกแบบกิจกรรมที่ใกล้ตัวผู้เรียน เช่น การวาดภาพเกี่ยวกับครอบครัวหรือความประทับใจของผู้เรียน การนำเสนอปัญหาทางด้านบุคลิกภาพของผู้เรียน การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นต้น มีการทดสอบก่อนเรียน ดำเนินการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม และการทดสอบหลังเรียน

6.1 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยขั้นตอนตามหลักการการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปของการเรียนรู้ เพื่อให้ศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ได้แก่ 1. คุณธรรมจริยธรรม 2. ความรู้ 3. ทักษะทางปัญญา 4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ได้แก่

1. นักศึกษาปฏิบัติการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มย่อย กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น
2. นักศึกษาปฏิบัติการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มระดมสมอง กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา
3. นักศึกษาปฏิบัติการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มอภิปราย กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษา
4. นักศึกษาปฏิบัติการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มนำเสนอ กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีประสบการณ์การทำงานกลุ่ม มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ เป็นการสร้างบรรยากาศและสมาธิของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนการสอน มีการจัดสถานที่ การแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม แนะนำจุดมุ่งหมายของการเรียน วิธีการเรียนการสอน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน และระยะเวลาการทำงาน

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นลงมือสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มละ 2-3 คน และ กลุ่มละ 5-6 คน เกี่ยวกับกิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษา และกิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง มีการประชุมกลุ่ม การอภิปราย การวิเคราะห์งาน การแบ่งงาน มอบหมายงาน การลงพื้นที่ การช่วยกันทำงาน การติดตามงาน การสรุปงาน และเตรียมงานนำเสนอ

3. ขั้นวิเคราะห์ การดำเนินกิจกรรม จะส่งเสริมให้กลุ่มนักศึกษานำการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นของเรื่องในแต่ละกิจกรรม เช่น กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา มีการซักถามเพื่อน ๆ ในกลุ่มว่า มีปัญหาด้านบุคลิกภาพเรื่องใดบ้าง กำหนดปัญหาออกมา จัดเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน และช่วยกันแสดงความคิดเห็น กำหนดวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมหลาย ๆ วิธี โดยการระดมสมอง และเลือกวิธีที่ดีที่สุดร่วมกันเรียงไปตามลำดับ เป็นมติโดยเอกฉันท์หรือมติโดยเสียงข้างมาก หรือกิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษา จะมีการอภิปรายร่วมกันตามประสบการณ์การทำงานของตนเอง หรือจากกิจการของครอบครัว เพื่อกำหนดประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการไปศึกษาดูงาน มีการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ในกลุ่ม ความร่วมมือกันในการทำงาน การสร้างสรรค์ผลงาน ปัญหาอุปสรรค

และวิธีการแก้ไขปัญหา และการวิเคราะห์สังเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานกลุ่มให้ผู้อื่น ได้รับรู้จากอภิปรายในกลุ่มและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้ ของกันและกัน ชั้นวิเคราะห์จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และมองเห็นปัญหา ตรวจสอบปรับปรุงการทำงาน เพื่อหาวิธีการทำงานที่เหมาะสม สังเคราะห์ออกมาเป็นแนวทาง หรือวิธีการหาความรู้เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ที่สุด เป็นการถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้ ที่ดี จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นหาแนวคิดที่ต้องการด้วยตนเอง เพื่อเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ ถูกต้องและเหมาะสม

4. **ขั้นสรุป** สรุปเพื่อนำหลักการไปประยุกต์ใช้ เป็นขั้นตอนของผู้เรียนช่วยกันสรุป รวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ และมีผู้สอนแนะนำให้แนวทางและหาข้อสรุปร่วมกันอีกครั้ง จากนั้นนำข้อสรุปที่ค้นพบจากกิจกรรมที่ทำร่วมกันไปประยุกต์ใช้กับตนเอง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตนเอง หรือพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ตลอดจนนำเสนอให้ผู้อื่นรับทราบ ร่วมแก้ปัญหาหรือแนะนำ ตลอดจนการ สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคม เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความมีน้ำใจช่วยเหลือ การเคารพสิทธิของผู้อื่น การแก้ไขปัญหา และการสร้างผลงานใหม่แก่สังคม โดยเน้นการเริ่มต้นที่ตนเอง

5. **ขั้นประเมินผล** เป็นการวัดและการประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายมาก น้อยเพียงใด โดยใช้การสังเกตการทำงานกลุ่ม การนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน การให้ผู้เรียน วิเคราะห์ซึ่งกันและกันโดยปราศจากอคติ คือวิจารณ์เป็นรายกลุ่ม ไม่ระบุชื่อบุคคล จะทำให้ผู้เรียน สามารถประเมินตนเองและผู้อื่นได้ชัดเจน และจากการทำแบบทดสอบ มีการวัดและประเมินผลมุ่ง ที่ผลการเรียนรู้ตาม TOF ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

6.2 รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมจำนวน 4 แผน มีดังนี้

1. กระบวนการกลุ่มย่อย กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น เวลา 3 ชั่วโมง

1. **จุดประสงค์การเรียนรู้** เพื่อให้ศึกษารู้จักกันมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การเข้าใจตนเองและมีจริยธรรมในการพูดการ ฟัง มีความซื่อสัตย์ กล้าพูดนำเสนอข้อมูลจริงของตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นการจัดการ เรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มย่อยหรือกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มละ 2-3 คน

2. **เนื้อหา** หลักการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอ หัวข้อ การพูดและการฟัง

3. ขั้นตอนของกิจกรรม

1. **ขั้นนำ** ซักถามนักศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารกับผู้อื่น ความหมายของการพูด การนำเสนอ นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญและประโยชน์ของการพูดและการฟัง ซึ่งการพูด เป็นการนำเสนอรูปแบบหนึ่งในลักษณะการสนทนาเพื่อสร้างมิตรสัมพันธ์ และหลักการใช้ภาษาใน การพูดหรือนำเสนอ

2. **ขั้นกิจกรรม** ชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น โดยการปฏิบัติ ดังนี้

1. ให้นักศึกษาจับคู่กับเพื่อนที่นั่งอยู่ใกล้ ให้เป็นกลุ่ม ๆ ละ 2-3 คน อาจารย์แจกเอกสารความรู้เรื่องหลักการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอหัวข้อการพูดและการฟัง ใบงานลำดับขั้นตอนของกิจกรรม และแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม เพื่อให้ นักศึกษารู้จักกันมากขึ้นและรู้จักการเป็นผู้พูดผู้ฟังที่ดี

2. ให้นักศึกษาวาดภาพครอบครัวของตน หรือภาพเกี่ยวกับกิจกรรมที่ประทับใจมากที่สุด

3. ให้นักศึกษาเล่าประวัติของครอบครัว หรือความประทับใจจากภาพ สลับกันเป็นผู้พูดและผู้ฟัง

4. เน้นการพูดประเด็นสำคัญของเนื้อหา ได้แก่ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพื่ออะไร และทำอย่างไร

5. มีการสนทนาซักถามเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและรู้จักกันมากขึ้น

3. ขั้นวิเคราะห์ นักศึกษาวิเคราะห์เรื่องราวของเพื่อน เขียนและพูดให้เพื่อนฟัง ว่า ประทับใจเพื่อนหรือครอบครัวของเพื่อนเรื่องอะไร เพราะอะไร

4. ขั้นสรุป นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันสรุปความสำคัญของการพูดและการฟัง หลักการใช้ภาษาไทยในการพูด ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ร่วมกันในการทำกิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น

5. ขั้นประเมินผล มีการซักถามนักศึกษาเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการพูดและการฟัง จริยธรรมการปฏิบัติตนในฐานะผู้พูดและผู้ฟัง ตามหลักการใช้ภาษาไทยในการพูด ให้สรุปความหมายของสำนวน รู้เขารู้เรา หรือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา

ประโยชน์ของการดำเนินกระบวนการกลุ่มย่อย กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น คือ ช่วยให้นักศึกษารู้จักกันมากขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสมตามหลักการใช้ภาษาไทยในการพูดและการเป็นผู้ฟังที่ดี เหมาะสำหรับวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอหรือวิชาอื่น ๆ ที่จัดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เรียนในภาคเรียนที่ 1 ซึ่งนักศึกษายังไม่รู้จักคุ้นเคยกันดี ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่มย่อยซึ่งเป็นกระบวนการกลุ่มพื้นฐานก่อนใช้กระบวนการกลุ่มระดมสมองและกระบวนการกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามลำดับ

2. กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา เวลา 3 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ การรู้จักคิด วิเคราะห์ หาวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับตนเอง ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความเพียรพยายาม รู้จักการสื่อสาร และการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ในระดับ กลุ่ม 5-6 คน

2. เนื้อหา องค์ประกอบของการนำเสนอ (เน้นองค์ประกอบที่ 1 ผู้นำเสนอ)

3. ขั้นตอนของกิจกรรม

1. ขั้นนำ ซักถามนักศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความต้องการ และปัญหาของบุคคลในปัจจุบัน นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันอภิปรายถึงปัญหาของบุคคลเน้นเกี่ยวกับปัญหาทางด้านบุคลิกภาพในการพูดนำเสนอ และวิธีแก้ไขปัญหามาจากกรณีตัวอย่างในข่าวสื่อสารมวลชน และหากเป็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักศึกษาในการพูดนำเสนอ นักศึกษาจะแก้ไขอย่างไร

2. ขั้นกิจกรรม ชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา โดยการปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน อาจารย์แจกเอกสารเรื่ององค์ประกอบของการนำเสนอ ใบงานลำดับขั้นตอนของกิจกรรม และแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้นำเสนอ และเพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF

2. การเลือกและกำหนดหน้าที่ประธานกลุ่ม ผู้จัดการประชุม และหน้าที่ของสมาชิก

3. ประธานกลุ่มเกริ่นนำเข้าสู่เรื่องปัญหาบุคลิกภาพของผู้นำเสนอ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการนำเสนอ และเชิญสมาชิกแต่ละคนบอกปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองตามความจริง คนละ 1 ปัญหา

4. ช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาบุคลิกภาพในการนำเสนอที่มีผลเสียมากที่สุดต่อนักศึกษาและผู้อื่น จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข โดยเขียนเรียงลำดับปัญหาตามความสำคัญ เช่น เขียนเป็นตารางปัญหาและวิธีแก้ไข

5. ร่วมกันระดมความคิดเห็นหาวิธีแก้ไขปัญหาบุคลิกภาพแต่ละปัญหา ตามความคิดเห็นและประสบการณ์ของแต่ละคน โดยการวิเคราะห์ตัวอย่าง แบ่งปันประสบการณ์ หรือการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อการแก้ไขปัญหายังมีประสิทธิภาพ

6. ตัวแทนกลุ่ม 2 คน ออกมานำเสนอปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาของกลุ่มให้เพื่อนๆ ฟัง กลุ่มละ 3 ปัญหา

3. ขั้นวิเคราะห์ นักศึกษาทุกคนคิดประเด็นปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันคิดวิธีแก้ไขปัญหา และมีการแสดงความคิดเห็น เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดและเหมาะสม

4. ขั้นสรุป จากการนำเสนอปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหากลุ่ม นักศึกษาและอาจารย์ ร่วมกันสรุปองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการนำเสนอคือ ผู้นำเสนอ ต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง ประเด็นปัญหาบุคลิกภาพของนักศึกษาที่มีผลกระทบต่อการพูดนำเสนอ และการฝึกปฏิบัติแก้ไขให้เป็นรูปธรรมที่สุด อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการกำหนดข้อตกลงร่วมกัน นักศึกษาต้องมีความจริงจัง มีวินัย ความซื่อสัตย์ ปฏิบัติจริง และขอให้เพื่อนๆ ให้กำลังใจ แนะนำ ช่วยเหลือ และกลุ่มมีการติดตามผล มีการซักถามถึงข้อดีข้อเสียของกระบวนการกลุ่มระดมสมองและวิธีแก้ไข เพื่อให้มีผลงานออกมาดีที่สุด และช่วยกันสรุปความรู้จากเอกสาร

5. ขั้นประเมินผล ครูซักถามการติดตามผล ให้กลุ่มรายงานว่ามี การปฏิบัติตนแก้ไขปัญหามิได้ดีเพียงใด เพราะอะไร มีการซักถามตัวนักศึกษาเพิ่มเติม มีการเสริมแรง โดยให้คำชมเชย หรือคะแนน หรือรางวัลตอบแทนความดี

ประโยชน์ของการดำเนินการกระบวนการกลุ่มระดมสมอง กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหาคือ ช่วยให้นักศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะทางปัญญา คุณธรรมจริยธรรม ทักษะการสื่อสาร และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รู้จักปัญหาและการแก้ไขปัญหา การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การนำวิธีคิดอย่างสร้างสรรค์ไปพัฒนาตนเอง ตลอดจนการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีมีประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

3. กระบวนการกลุ่มอภิปราย กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษาดูงาน เวลา 3 ชั่วโมง

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการสื่อสาร การวางแผนระบบงาน การเตรียมความพร้อมในการแสวงหาความรู้ การวิเคราะห์ และการอภิปรายความรู้แก่ผู้อื่น เป็นการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม ในระดับกลุ่ม 5-6 คน

2. เนื้อหา องค์ประกอบของการนำเสนอ (ต่อ) และกระบวนการในการนำเสนอ

3. ขั้นตอนของกิจกรรม

1. ขั้นนำ ซักถามนักศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการประกอบอาชีพในสาขาวิชาการท่องเที่ยว เช่น การเป็นมัคคุเทศก์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายหรือผลิตสินค้า OTOP สินค้าของฝาก ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ถ้าให้นักศึกษาไปศึกษาหาข้อมูล นักศึกษาต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง

2. ขั้นกิจกรรม ชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับอภิปรายสู่การศึกษาดูงาน โดยปฏิบัติดังนี้

1. นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน เอกสารความรู้เรื่ององค์ประกอบของการนำเสนอ (ต่อ) และเอกสารกระบวนการในการนำเสนอ ใบบางลำดับขั้นตอนของกิจกรรม และแจ้งวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของการนำเสนอในรูปแบบของการนำเสนออาชีพหรือการนำเสนอขายสินค้า กระบวนการในการนำเสนอ และผลการเรียนรู้ตาม TQF

2. มีการประชุมกลุ่ม เลือกประธานกลุ่ม และผู้จัดการประชุม สลับสับเปลี่ยนกันทุกครั้ง

3. ประธานนำเข้าสู่เรื่องการประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จ การเตรียมการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ร่วมกันวางแผน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการนำเสนอเกี่ยวกับอาชีพหรือสินค้าที่ประสบความสำเร็จนั้นทำอย่างไร

4. แต่ละคนช่วยกันเขียนโครงเรื่องหรือหัวข้อต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาดูงานตามความรู้และประสบการณ์ของตน และอภิปรายร่วมกัน เพื่อกำหนดโครงเรื่องตามลำดับ

5. มีการมอบหมายหน้าที่ในการหาข้อมูลจากการศึกษาดูงาน การสัมภาษณ์ การถ่ายภาพ การผลิตสื่อ Power point และอื่น ๆ มีการอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

3. ขั้นวิเคราะห์ นักศึกษามีการคิดวิเคราะห์และทบทวนเกี่ยวกับการกำหนดโครงเรื่องหรือหัวข้อต่าง ๆ ที่จะไปศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน การเตรียมความพร้อมในการไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยการสรุปร่วมกัน และเขียนเป็นแผนภูมิประกอบ

4. ขั้นสรุป ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนองานพร้อมแผนภูมิประกอบ อาจารย์และนักศึกษาทุกคนสรุปประเด็นความรู้ร่วมกันเกี่ยวกับโครงเรื่องของการศึกษาดูงาน และองค์ประกอบของการนำเสนอที่ทำให้การนำเสนอสินค้าประสบความสำเร็จ มีการติดบอร์ดสื่อแผนภูมิของทุกกลุ่ม เพื่อให้เห็นวิธีคิดและโครงเรื่องของการศึกษาดูงานที่ได้จากการอภิปรายร่วมกันของแต่ละกลุ่ม

สรุปได้ว่า จะมีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แหล่งจำหน่ายสินค้า OTOP สินค้าของฝาก โดยมีโครงเรื่องหรือหัวข้อดังนี้

1. ชื่อเรื่อง
2. ผู้นำเสนอ ในหัวข้อย่อยดังนี้
  - ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ร้านค้าจำหน่ายสินค้า OTOP ชื่อสินค้า OTOP เช่น ปากเกร็ด อยุธยา ตลาดนัดจตุจักร
  - ชื่อเจ้าของร้าน หรือผู้ขาย หรือผู้ผลิต OTOP หรือสินค้าของฝาก
  - ความรู้ประสบการณ์ในอาชีพ
  - ทักษะที่มีต่องานและลูกค้า
  - ทักษะในการสื่อสารและบุคลิกภาพ
3. ข้อมูลของสินค้า
  - ที่มาของการสร้างงาน
  - วัตถุประสงค์ของการผลิตหรือจำหน่าย
  - ลักษณะและประโยชน์ของสินค้า
  - ผลการดำเนินงาน
  - ปัญหาและวิธีแก้ไข หรือแผนการพัฒนา
4. สื่อและการประชาสัมพันธ์สินค้า
  - สถานที่จำหน่าย
  - รูปแบบการจัดร้าน
  - ช่องทางการจำหน่ายและสื่อในการประชาสัมพันธ์
5. กลุ่มเป้าหมาย
  - กลุ่มเป้าหมายคือใคร
  - ความพึงพอใจและความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย
6. ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการศึกษาดูงาน จำนวน 5 ข้อ

5. ขั้นประเมินผล มีการประเมินตนเอง และอาจารย์ซักถามเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้จากการอภิปราย ปัญหาอุปสรรคในการอภิปรายเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน จากนั้นให้นักศึกษาเตรียมตัวไปศึกษาดูงานตามโครงเรื่อง เกี่ยวกับ การกำหนดแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาดูงานร้านสินค้า OTOP หรือร้านขายของฝาก การติดต่อขอศึกษาดูงานและการกำหนดวันเวลา การเตรียมข้อมูลที่จะไปสัมภาษณ์หรือเก็บข้อมูล และการลงพื้นที่ศึกษาดูงานจริง ร่วมกันกำหนดระยะเวลาการทำกิจกรรมการศึกษาดูงานภายในหนึ่งเดือน มีการรายงานความก้าวหน้าทุกสัปดาห์พร้อมภาพถ่าย ทำเป็นเล่มรายงานประจำกลุ่ม

ประโยชน์ของการดำเนินกระบวนการกลุ่มอภิปราย กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษาดูงาน คือ ช่วยให้นักศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางปัญญา การคิดวิเคราะห์ การสร้างระบบงาน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบ และทักษะการสื่อสาร

4. กระบวนการกลุ่มนำเสนอ กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน เวลา 6 ชั่วโมง

1. **จุดประสงค์การเรียนรู้** เพื่อให้นักศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตนเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การคิดวิเคราะห์วางแผน การเตรียมข้อมูล การสื่อสารกับบุคคลอื่น การทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือกัน การตรวจสอบข้อมูล และการเตรียมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่มีขั้นตอนรายละเอียดซับซ้อนมากขึ้น ระดับกลุ่ม 5-6 คน

2. **เนื้อหาวิชา** กระบวนการในการนำเสนอ

3. **ขั้นตอนของกิจกรรม**

1. **ขั้นนำ** ชักถามนักศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหรือร้านขายสินค้า OTOP ที่นักศึกษาไปศึกษาดูงาน ความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาดูงาน

2. **ขั้นกิจกรรม** ชี้แจงนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยการปฏิบัติดังนี้

1. กลุ่มนักศึกษาที่จะนำเสนอเป็นกลุ่มเดิมจากกระบวนการกลุ่มครั้งที่ 3 เอกสารเรื่องกระบวนการในการนำเสนอ ใบงานลำดับขั้นตอนของกิจกรรม และแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมเพื่อให้ศึกษามีทักษะในการนำเสนอ และมีผลการเรียนรู้ตามTQF จำนวน 5 ด้าน

2. ทบทวนประเด็นการศึกษาดูงานและการเตรียมความพร้อมในการนำเสนอ เช่น การแบ่งงาน มอบหมายงานในการผลิตสื่อ Power point ประกอบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแบ่งหัวข้อ และการฝึกซ้อมการนำเสนอ

3. การนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อทุกกลุ่มพร้อม จึงเริ่มการนำเสนอ ทุกคนในกลุ่มนำเสนอคนละหัวข้อตามลำดับ รวมเวลา 15-20 นาทีต่อกลุ่ม

3. **ขั้นวิเคราะห์** แต่ละกลุ่มนำเสนอเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวหรือร้านจำหน่ายสินค้า OTOP การคิดวิเคราะห์ที่มาของการศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยว ผลของการศึกษาดูงาน ปัญหาอุปสรรคและวิธีแก้ไขปัญหาในการศึกษาดูงาน ประโยชน์ของการศึกษาดูงาน และการวิเคราะห์ร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ได้แก่ การทำความเข้าใจประเด็นของเรื่อง การเตรียมข้อมูลและสื่อ การตรวจสอบและการฝึกซ้อม และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. **ขั้นสรุป** อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันสรุปความรู้เรื่องกระบวนการในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน องค์ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ

5. **ขั้นประเมินผล** มีการประเมินการนำเสนอของกลุ่มจากอาจารย์และนักศึกษา เป็นรายกลุ่ม และจากเล่มรายงานประกอบการนำเสนอ อาจารย์สรุปสาระสำคัญของวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอร่วมกับนักศึกษา การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม

ประโยชน์ของการดำเนินกระบวนการกลุ่มนำเสนอ กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน คือ ช่วยให้นักศึกษาเกิดผลการเรียนรู้ตาม TQF จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอน กระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทย เพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- ตารางที่ 1. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

รายการ	ระดับความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3		
1.กระบวนการกลุ่มย่อย กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น					
1.จุดมุ่งหมายการเรียนรู้	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2.ขั้นตอนกิจกรรม					
2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.2 ขั้นกิจกรรม	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.3 ขั้นวิเคราะห์	0	1	1	0.67	เหมาะสม
2.4 ขั้นสรุป	0	1	1	0.67	เหมาะสม
2.5 ขั้นประเมินผล	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2.กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา					
1. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2. ขั้นตอนกิจกรรม					
2.1ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2.2 ขั้นกิจกรรม	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.3 ขั้นวิเคราะห์	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.4 ขั้นสรุป	0	1	1	0.67	เหมาะสม
2.5 ขั้นประเมินผล	0	1	1	0.67	เหมาะสม

รายการ	ระดับความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3		
3.กระบวนการกลุ่มอภิปราย กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษาตุงาน					
1.จุดมุ่งหมายการเรียนรู้	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2.ขั้นตอนกิจกรรม	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน					
2.2 ขั้นกิจกรรม	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.3 ขั้นวิเคราะห์	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.4 ขั้นสรุป	0	1	1	0.67	เหมาะสม
2.5 ขั้นประเมินผล	0	1	1	0.67	เหมาะสม
4.กระบวนการกลุ่มนำเสนอ กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน					
1. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2. ขั้นตอนกิจกรรม	1	1	0	0.67	เหมาะสม
2.1ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน					
2.2 ขั้นกิจกรรม	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.3 ขั้นวิเคราะห์	1	0	1	0.67	เหมาะสม
2.4 ขั้นสรุป	0	1	1	0.67	เหมาะสม
2.5 ขั้นประเมินผล	0	1	1	0.67	เหมาะสม

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการกลุ่ม โดยการบูรณาการกระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ นำมาทำเป็น แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มมีค่าความสอดคล้องที่เหมาะสม 0.67 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขั้นตอนการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับจากกระบวนการกลุ่มพื้นฐานไปสู่กระบวนการ กลุ่มที่มีขั้นตอนมากขึ้น การจัดกิจกรรมกลุ่มมุ่งเน้นผลการเรียนรู้ตาม TQF จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอน
กระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอน
กระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร

กลุ่มทดลอง	$\bar{X}$	SD	t	α
การเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม				
คะแนนก่อนเรียน	20.60	2.46	15.90	0.05
คะแนนหลังเรียน	25.60	2.98		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.60 คะแนน และ 25.60 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลของความก้าวหน้าในการเรียน หลังจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
ตารางที่ 3 ความก้าวหน้าในการเรียน หลังจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	$\bar{X}$	SD	t	α
คะแนนก่อนเรียน	68.67	8.19	15.90	0.05
คะแนนหลังเรียน	85.33	9.93		

$$t(\alpha/2, df) = t_{(0.025, 29)} = 2.045$$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีผลการเรียนก้าวหน้าขึ้นร้อยละ 16.67 ของคะแนนสอบหลังเรียน 85.33 เปรียบเทียบกับคะแนนสอบก่อนเรียน 68.67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตารางที่ 4 ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม

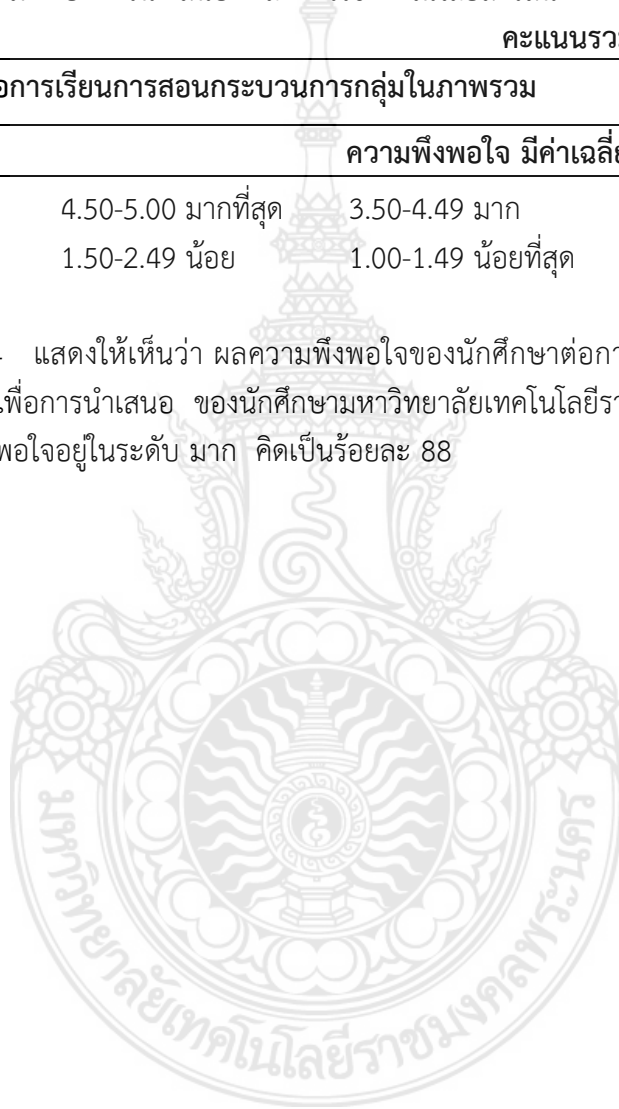
วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความพึง พอใจ
1.กระบวนการกลุ่มย่อย : กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น 1.ช่วยให้มีจริยธรรม รู้จักปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี 2.มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น 3.ได้รับความรู้เรื่องการพูด คะแนนรวม	4.17 4.37 4.40 4.31	0.73 0.60 0.66 0.06	มาก
2.กระบวนการกลุ่มระดมสมอง : กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา 1.ช่วยให้มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น 2.เกิดทักษะทางปัญญา รู้จักวิเคราะห์ปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม 3. รู้จักวิธีการสื่อสารด้วยเหตุผล พูดข้อมูลที่ เป็นความจริง 4. มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักแสดงความคิดเห็น และยอมรับมติของกลุ่ม คะแนนรวม	4.50 4.53 4.33 4.00 4.34	0.62 0.56 0.65 0.63 0.24	มาก
3.กระบวนการกลุ่มอภิปราย : กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษาดูงาน 1.เกิดทักษะทางปัญญา รู้จักการประชุมกลุ่ม วางแผนงาน และมอบหมายงาน 2.มีจริยธรรม ความรับผิดชอบ ช่วยกันคิดแผนงานของการศึกษาดูงาน 3.สามารถอภิปรายความรู้ให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ 4.ได้รับความรู้จากการอภิปรายของเพื่อน คะแนนรวม	4.43 4.43 4.33 4.37 4.39	0.67 0.65 0.67 0.71 0.05	มาก
4.กระบวนการกลุ่มนำเสนอ : กิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน 1.เกิดทักษะทางปัญญา มีการประชุมกลุ่ม วางแผนงาน และมอบหมายงาน 2.มีความรับผิดชอบ มีการเตรียมความพร้อมศึกษาดูงานและทำงานร่วมกัน 3.มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดทำข้อมูลและสื่อประกอบการนำเสนอ 4.มีการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และฝึกซ้อมการนำเสนอ 5.มีทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามลำดับขั้นตอนด้วยความมั่นใจ 6.เกิดทักษะทางปัญญา จากการคิดวิเคราะห์ประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียน 7.ได้รับความรู้จากการนำเสนอ และอาจารย์ให้คำแนะนำและสรุปเนื้อหา คะแนนรวม	4.47 4.43 4.33 4.23 4.23 4.43 4.37 4.36	0.62 0.62 0.60 0.56 0.62 0.62 0.60 0.1	มาก
5.ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม 1.ช่วยให้มีคุณธรรมจริยธรรม ตรงต่อเวลา รู้หน้าที่ ปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสม 2.มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามัคคี รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และยอมรับฟังผู้อื่น	4.43 4.17	0.56 0.45	

3. มีทักษะการสื่อสาร รู้จักพูดรู้จักฟัง การทำงานกลุ่มช่วยให้เกิดขวัญกำลังใจและความมั่นใจ	4.53	0.56	
4. เกิดทักษะทางปัญญา รู้จักการวางแผน ทำงานเป็นระบบ สร้างสรรค์ผลงาน รู้จักการวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสีย รู้จักปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน	4.60	0.61	
5. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	4.57	0.56	
6. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอ	4.63	0.55	
7. ได้พัฒนาตนเอง มีทักษะการนำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
คะแนนรวม	4.50	0.16	
6. ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มในภาพรวม	4.57	0.56	มากที่สุด
ความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย	4.40	0.61	มาก

เกณฑ์การประเมิน   4.50-5.00 มากที่สุด   3.50-4.49 มาก   2.50-3.49 ปานกลาง
    1.50-2.49 น้อย   1.00-1.49 น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 88

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีการสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2561
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ ปีการศึกษา 2561
เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ One- Group Pretest-Posttest Design คือ การทดสอบก่อนเรียน ดำเนินการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม การทดสอบหลังเรียน และการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการเรียนรู้ วิชา GE2100103 ภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ระดับปริญญาตรี เรื่องการนำเสนอ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
  - 2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนกระบวนการกลุ่ม
  - 2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร เอกสาร ตำรา และรายละเอียดวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ตาม TQF ในหลักสูตร ปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2561

2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อนำมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

3. สร้างเครื่องมือ ได้แก่

3.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระของบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดการประเมินผล เอกสารอ้างอิง จำนวน 4 แผน

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแบบปรนัย จำนวน 1 ฉบับ เรื่องการนำเสนอ จำนวน 40 ข้อ มีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดสอบกับ นักศึกษาจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่น ของข้อสอบ แล้วคัดเหลือ 30 ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก ความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่น อยู่ในเกณฑ์ เพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมกระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย กระบวนการกลุ่มการนำเสนอ และประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการกลุ่ม 3 ท่านตรวจสอบ และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และความสอดคล้องด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence ; IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
เห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณ แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

5. ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 30 นาที โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

6. ดำเนินการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มตามแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ระดับปริญญาตรี เรื่องการนำเสนอ จำนวน 15 ชั่วโมง

7. ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยและค่าความก้าวหน้าทางการเรียน

8. ให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจจากแบบสอบถาม เรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียน การสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง คือ ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 73)

2. หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยคำนวณหาค่าระดับความยากง่าย (Level of Difficulty) (P) ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (R) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2533 : 116-117) หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR -20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 : 169) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 :127)และทดสอบความแตกต่างของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียน (One-group pretest-posttest design) และหาความก้าวหน้าของคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติแบบ t-test แบบ Dependent Group

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มจำนวน 4 รูปแบบ คือกระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมและสอดคล้อง การประเมินแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมและสอดคล้อง การประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มแบบมาตราส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมและสอดคล้อง

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนและหลังการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 68.67 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.19 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 85.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.93 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นักศึกษามีผลการเรียนก้าวหน้าขึ้นร้อยละ 16.67 ของคะแนนสอบหลังเรียนเปรียบเทียบกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 มีผลความพึงพอใจรวม อยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 88

อภิปรายผล

การพัฒนาการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ผู้วิจัยได้ศึกษาและดำเนินการตามลำดับขั้นตอน โดยการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบจัดการเรียนรู้หลายวิธี และวิเคราะห์ความสอดคล้องของวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอกับผลการเรียนรู้ตาม TQF ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจนำรูปแบบกระบวนการกลุ่มจำนวน 4 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ นำมาบูรณาการพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อ

การนำเสนอ มีการจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม จำนวน 4 รูปแบบตามลำดับ เพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มย่อยซึ่งเป็นกระบวนการกลุ่มขั้นพื้นฐานเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการกลุ่มแบบนำเสนอซึ่งมีขั้นตอนและความซับซ้อนมากขึ้น คือ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ตาม TQF จำนวน 5 ด้าน มีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม ปรากฏผลว่า ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้น และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ว่า ผลการเรียนรู้มาจากองค์ประกอบหนึ่งของการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนตามหลักการ ดังนี้

ผู้วิจัยออกแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มแบบต่าง ๆ และนำมาจัดแผนการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มตามลำดับของการเรียนรู้จากง่ายไปสู่การเรียนรู้ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่

1. กระบวนการกลุ่มย่อย (Small Group Processes) ตามแนวคิดของ คอบบ์ และไวแนค (Cobb & Whitenack, 1996) ได้กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มย่อยเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในกลุ่ม เกิดการสื่อสารหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใช้เหตุผล การเชื่อมโยงทั้งความคิดรวบยอดและกระบวนการ และการนำเสนอแนวคิดของตนเองในกลุ่มย่อย การทำกิจกรรมกลุ่มย่อยสมาชิกในกลุ่มย่อมมีความคาดหวังซึ่งกันและกัน และมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ และ เบกเกอร์ (Baker, 1976) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มย่อยว่า การทำงานกลุ่มย่อยจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำกิจกรรมกลุ่มจะเป็นโอกาสในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ กระบวนการกลุ่มย่อยเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมและในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนหรือนักเรียนด้วยกัน ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดเชิงประสบการณ์ และความคิดรวบยอดที่เป็นระบบในกระบวนการกลุ่มย่อยจะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดของนักเรียนต่อไป

2. กระบวนการกลุ่มระดมสมอง (Brainstorming Group Processes) มีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อรวบรวมความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ได้หลายแง่หลายมุมมากที่สุด เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้พูดแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ในจำนวนสมาชิก 4-5 คน มีการกำหนดหัวข้อหรือปัญหาที่ทุกคนต้องแสดงความคิดเห็น โดยไม่มีกรอบโต้แย้ง ทุกคนในกลุ่มนั้นเป็นวงกลมใกล้ชิดกัน ไม่มีผู้นำอภิปราย แต่มีคนคอยจดบันทึกข้อความความคิดเห็นทั้งหมด นำความคิดเห็นทั้งหมดมาผสมผสานกันอีกครั้งหนึ่งแล้วสรุป ประโยชน์ของการจัดกลุ่มระดมสมอง คือ สมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น การเสนอความคิดเห็นโดยไม่มีใครโต้แย้งหรือประเมินความคิด จะช่วยให้คนที่ขี้อายไม่มั่นใจกล้าแสดงความคิดเห็นออกมา จะได้แนวคิดที่ลึกซึ้งทุกแง่ทุกมุม

3. กระบวนการกลุ่มอภิปราย (Discussion Group Processes) เป็นการอภิปรายกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ลักษณะของการประชุมจะเป็นการประชุมแบบกันเอง (Informal) ประกอบด้วยผู้นำอภิปรายและสมาชิกจำนวนตั้งแต่ 6 – 20 คน มีผู้นำอภิปราย คือประธานของที่ประชุม มีหน้าที่กล่าวนำการอภิปราย กระตุ้นหรือส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้อภิปรายโดยทั่วกัน และสรุปความเห็นที่ได้จากการ

อภิปราย ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกลุ่มแบบอภิปราย คือ ช่วยให้สมาชิกได้ทราบเรื่องราวและสนใจเรื่องของกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรี เป็นการสร้างระบบการประชุมกลุ่มในหมู่คณะหรือในองค์การ ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิก

4. กระบวนการกลุ่มนำเสนอ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ลำดับที่ 4 ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ การวางแผน การประชุม การมอบหมายงาน การระดมความคิดเห็น การศึกษาหาข้อมูล การวิเคราะห์และจัดระบบข้อมูล การเตรียมการนำเสนอ การผลิตสื่อประกอบการนำเสนอ การตรวจสอบ การฝึกซ้อมการนำเสนอ ทุกขั้นตอนมีการร่วมมือกันช่วยเหลือกันในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน สอดคล้องกับพิเชษฐ รุ่งลาวัลย์และสุจิตตรา จันทร์ลอย กล่าวสรุปว่า เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันทุกขั้นตอน มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกระบวนการกลุ่ม 4 รูปแบบ ใช้หลักการจัดการเรียนรู้จากสิ่งที่น่าสนใจใกล้ตัวผู้เรียน มีประโยชน์ และการประยุกต์จาก MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ของดิเรก วรรณเศียร (<http://regis.dusit.ac.th/images/news>)

การจัดขั้นตอนการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม มีการดำเนินการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนของกระบวนการกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) ร่วมกับวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของทิตนา แชมมณี (2545 :146-148)

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ และจากการสังเกต การประเมินนักศึกษา การประเมินตนเองของนักศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการประชุม มีการวางแผนร่วมกัน มีการแบ่งความรับผิดชอบ มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีการติดตามงาน มีการเตรียมการนำเสนอ และมีทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิเชษฐ รุ่งลาวัลย์ และสุจิตตรา จันทร์ลอย ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชา วท. 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มนำเสนอ สิ่งที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา วท 100 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้เทคนิควิธีกระบวนการกลุ่มนำเสนอ ที่นักศึกษาเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผน มีการแบ่งความรับผิดชอบ มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีการเตรียมการนำเสนอ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มคือ ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มช่วยกันระดมสมอง วางแผน คิดวิเคราะห์ ทำงานตามลำดับขั้นตอน กล้าคิดกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมกันตัดสินใจเพื่อหาข้อสรุปในขั้นตอนสุดท้าย ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ ใต้อองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ผลของการปฏิบัติงานกลุ่มดังกล่าว จะทำให้ได้ผลงานออกมาดีที่สุด ซึ่งผลงานที่ออกมาดีนั้นย่อมสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงานที่ดีและมีผลการเรียนรู้ที่ดีเกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ (Torance, 1962 : 16) ที่เชื่อว่า การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็น กล้าคิดกล้าแสดงออก จะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ผู้สอนไม่สามารถสอนทุกสิ่งทุกอย่างให้เด็กได้ เด็กต้องค้นคว้าความรู้และแสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตด้วยตนเอง

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มว่า หากให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มบ่อย ๆ จะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตามลำดับและ

เกิดผลการเรียนรู้ที่ยั่งยืน อ้างอิงจากทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูมและคณะ (Bloom et al, 1956) ที่กล่าวว่า “การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเอง จะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่องจนปฏิบัติงานที่ย่างยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง คล่องแคล่ว การที่จะให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ”

(<https://sites.google.com/site/anansak2554>) และอ้างอิงทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike) กฎแห่งการฝึกหัด การได้ทำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ (<https://www.krupatom.com>)

จากผลของความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ คะแนนเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับ มาก จากการสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน กระบวนการกลุ่มจำนวน 4 รูปแบบตามลำดับ และจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความสนใจและกระตือรือร้นต่อการทำกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม ทุกคนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน ต้องแสดงความคิดเห็นและร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ เพื่อให้กลุ่มของตนเองมีผลงานออกมาดีที่สุด ซึ่งผลของการร่วมมือกันอย่างเต็มที่ ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้ที่ค้นพบ มีความภาคภูมิใจในตนเองที่มีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม มีความพึงพอใจในความสำเร็จของผลงาน และมีความประทับใจเพื่อนในกลุ่ม สอดคล้องกับอารีย์ ชุมณี (2546 : 29) ได้กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างอิสระ และทุกคนมีบทบาทหน้าที่ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมนั้นเป็นชุดของกิจกรรมที่ทำให้กลุ่มได้ผลงานอันเดียวกัน และจากการที่ได้ผลงานนั้นทำให้สมาชิกทุกคนได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะคล้ายกัน และมีความรู้สึกที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่มด้วย

สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการบูรณาการนำกระบวนการกลุ่ม 4 รูปแบบ คือ กระบวนการกลุ่มย่อย กระบวนการกลุ่มระดมสมอง กระบวนการกลุ่มอภิปราย และกระบวนการกลุ่มนำเสนอ มาทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม สามารถพัฒนานักศึกษาให้มีผลการเรียนรู้ตาม TQF ได้แก่ 1) นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม คือ การมีจิตใจและการปฏิบัติตนถูกต้องดีงาม เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ 2) มีความรู้ คือ มีความสามารถในการคิด เข้าใจ และนำเสนอ ข้อมูลความรู้ ข้อเท็จจริงในหลักการได้อย่างเป็นระบบ และเรียนรู้ด้วยตนเองได้ 3) มีทักษะทางปัญญา คือ มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 4) มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีภาวะผู้นำในการรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง 5) มีทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ มีความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขสถิติ มีความสามารถในการพูด การเขียน และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มให้บ่อย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคย เกิดทักษะการเรียนรู้และเกิดผลการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน
2. ผู้สอนควรมีการกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม อย่างเต็มที่
3. ปัญหาที่เกิดจากกระบวนการกลุ่ม เช่น ความคิดเห็นไม่ตรงกัน การยอมรับมติโดยเสียงข้างมาก ย่อมมีเสียงส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วย บางคนทำงานช้า ควรมีการแนะนำด้วยเหตุผล การมุ่งเป้าหมาย ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม การประหยัดเวลา ความรับผิดชอบของแต่ละคนไม่หนักเกินไป โอกาส ผิดพลาดมีน้อย ผลงานออกมามีประสิทธิภาพ และผลการเรียนรู้ที่ทุกคนได้รับ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบอื่นๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด แนวทางสู่
การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เข้าถึงได้จาก
<http://www.kroobannok.com/blog/>
- เขมวันต์ กระดิงงา. 2554. ผลการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมกับเว็บสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาการพัฒนาเว็บไซต์เบื้องต้น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. 2543. ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียน
สำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. 2542. การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ: โอเดีย สแควร์.
- _____. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. 2540. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2546. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จิระนันท์ ไตรแสง. 2551. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชนาธิป พรกุล. 2543. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก วรณเศียร. การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. เข้าถึงได้จาก
http://regis.dusit.ac.th/images/news/1421308421_MACRO
- _____. MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 2. เข้าถึงได้จาก
http://regis.dusit.ac.th/images/news/1421308421_MACRO
- ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์. เข้าถึงได้จาก <https://www.krupatom.com>
- ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/anansak2554>
- ทีศนา แคมมณี. 2548. รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2545. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2545. กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ :
นิชินแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- เทวีญู นราธาวา. กระบวนการกลุ่ม. เข้าถึงได้จาก
<https://krootewan2013.wordpress.com/กระบวนการกลุ่ม>

- นาฎยา เป็นอยู่. 2543. ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ที่มีผลต่อเขาวี
 อารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
 ที่1. ในอัครฉร รุขอรณม รวมงานวิจัยฉบับย่อเล่ม 3 อัครฉรในประเทศไทย(พ.ศ.2540-
 2548). หน้า 240-244. กรุงเทพฯ
- บุญเรียง ขอรคิลป. 2533. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ฟิสสิคส์เซ็นเตอร์.
- พจนา นูมหันต์ และคณะ2550.. ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของ
 บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พรภัทร สินดี. 2557. ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มที่มี
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และ
 พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เรื่องลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.
 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์. 2544. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาPROBLEM- BASED LEARNING. วิทยานิพนธ์
 มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี.
- พิกุล สมจิตต์.2545. การศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษา
 โปรแกรมคอมพิวเตอร์ศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคใต้.
 ปริญญาานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
 สารสนเทศ. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2543. ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูป
 การศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศมัย แทนหลาย. 2541. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
 ชีวิตเรื่องพลังงานและสารเคมี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการ
 กลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 ประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิเชษฐ รุ่งลาวัลย์ และสุจิตตรา จันทร์ลอย. 2552. การพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชา วท.100
 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวันโดยวิธีกระบวนการกลุ่มนำเสนอ. นครปฐม : ศูนย์วิจัยค้นคว้า
 ศาสตร์และวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม
- ไพฑูรย์ สิ้นลาร์ตัน. 2524. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช.
- มาตรฐานการเรียนรู้ของบัณฑิต. เข้าถึงได้จาก
<http://www.manager.co.th/Campus>
- รัชณี คิลป์ศร. 2542. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอ่านออกเสียงร้อยกรองของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพันท้ายนรสิงห์วิทยา จังหวัดสมุทรสาคร ที่เรียนโดยใช้วิธีสอน
 กระบวนการกลุ่มและวิธีสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตร
 และการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เรณู ขวัญยืน และสมจิต นิพัทธ์หัตถพงษ์. 2558. **ประสิทธิผลการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนวิชา พยาบาลศาสตร์พื้นฐาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**. กรุงเทพฯ: งานวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. 2536. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- วราภรณ์ ประพงษ์. 2555. **ผลการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มภายในชั้นเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากฎหมายพาณิชย์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาณิชยการเชียงราย ปีการศึกษา 2555. การวิจัยในชั้นเรียน วิทยาลัย อาชีวศึกษาณิชยการเชียงราย**
- วัชรรา เล่าเรียนดี. 2545. “**การนิเทศการสอน**” เอกสารประกอบวิชา462412 **การนิเทศการสอน**. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัตถุประสงค์ของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม**. เข้าถึงได้จาก <https://ronnachaijibi.wordpress.com>
- สมวาท โพธิ์แก้ว. 2552. **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุนนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ. 2552. **การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุทธิพร บุญส่ง. 2545. **รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภัฏรา อ้นลำพูล. 2544. **การใช้กิจกรรมสัมพันธ์เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ระดับชั้น ปวช. 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวรรณารี ศรีขลา. 2551. **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือ ด้วยเทคนิค STAD เรื่อง การอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาเทคนิค ภาพลีนธุ์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2547. **วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- เสถียร จิรรังสีมันต์. 2549. **ความรู้เกี่ยวกับองค์กรเครือข่าย** กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและ ประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ.
- สำลี รักสุทธี.2544. **เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา
- หลุย จำปาเทศ. 2522. “**กลุ่มสัมพันธ์**” **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ :บูรพาศิลป์การพิมพ์.

อารีย์ ชุมณี.2546. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์และ
มนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนด้วยวิธีการ
สอนสตอรี่ไลน์และการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปรินูญานินพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Baker, Sylvia. 1976. **Evolution: Bone of Contention**. New Jersey, Evangelical.

Cobb, P., & Whitenack, J. W. 1996. Method for Conducting Longitudinal Analyses of
Classroom Videorecordings and Transcripts. **Educational Studies in
Mathematics**.

Torrance, E. P. 1962. **Guiding creative talent**. NJ : Prentice-Hall.

ภาคผนวก

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร**

ผู้ทรงคุณวุฒิ

**ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม
และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ เอี่ยมสำอางค์ คณบดี และประธานหลักสูตร
สาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาคพันธ์ ศาลาทอง อาจารย์กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์
3. ดร. พงศ์รัชต์ธวัช วิวิงสุ อาจารย์กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

**ประเมินคุณภาพของเนื้อหาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ**

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำนาจ เอี่ยมสำอางค์ คณบดี และประธานหลักสูตร
สาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยุทธภูมิ สุวรรณเวช อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
ประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์
3. อาจารย์พรกนก ศรีงาม อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย
ประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย

คุณจินตนา จิตต์ภูักดี

ปริญญาโท คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

**ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ**

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	0.8	0.4	21	0.65	0.7
2	0.8	0.4	22	0.65	0.7
3	0.7	0.6	23	0.65	0.7
4	0.7	0.6	24	0.65	0.7
5	0.65	0.7	25	0.85	0.3
6	0.65	0.7	26	0.9	0.2
7	0.65	0.7	27	0.85	0.3
8	0.65	0.3	28	0.85	0.3
9	0.85	0.3	29	0.45	0.3
10	0.65	0.7	30	0.9	0.2
11	0.85	0.3	31	0.75	0.5
12	0.8	0.2	32	0.85	0.3
13	0.9	0.2	33	0.75	0.5
14	0.85	0.3	34	0.5	1
15	0.25	0.3	35	0.8	0.4
16	0.75	0.5	36	0.9	0.2
17	0.9	0.2	37	0.7	0.6
18	0.8	0.4	38	0.7	0.6
19	0.8	0.4	39	0.45	0.3
20	0.75	0.5	40	0.8	0.4

ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2-0.8

จากการประเมินข้อสอบ 40 ข้อ 30 คน พบว่า ข้อ 1-ข้อ 40 ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.25-0.9 มี 5 ข้อ คือ ข้อ 13, 17, 26, 30, 36 ที่มีความง่ายมากเกินไป (ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดออก รวม 10 ข้อ หรือ 30 ข้อ)

ค่าจำแนกระหว่าง 0.2-1

จากการประเมินข้อสอบ 40 ข้อ 30 คน พบว่า ข้อ 1-ข้อ 40 มีค่าจำแนกระหว่าง 0.2-1

ชื่อ.....เลขที่...

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
จากการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

จงทำเครื่องหมายกากบาท (X) หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. “การถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความคิด ความต้องการของผู้ส่งสารไปยังผู้รับโดยใช้น้ำเสียงเป็นสื่อ” คือ ความหมายของข้อใด
  1. การฟัง
  2. การพูด
  3. การอ่าน
  4. การเขียน
2. ข้อใดเป็นตัวอย่งข้อความที่ตรงตามหลักการพูดและมีประโยชน์ที่สุด
  1. ขาดครุ่นคิดผิดซ้ำทำขายหน้า
  2. หากจะพูดหยุดคิดนิดหน่อยหนึ่ง
  3. ปลาหมอตายได้จากปากพ่นน้ำ
  4. พูดกับใครใส่ความหยาบเหลือล้น

พูดออกมาถ้าผิดคิดแก้ไข
คนฟังซึ่งทั้งเราพูดเข้าทำ
จึงอาจชำนำพามาเสียหาย
เขาป่นปี้คนนี้ดีแค่ไหน
3. “ความคิดนั้นเป็นแม่บทใหญ่ของการพูดและการกระทำ เพราะกิจที่จะทำ คำที่จะพูด ทุกอย่างล้วน สำเร็จมาจากความคิด .....จึงช่วยให้บุคคลสามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร หยุดยั้งการกระทำที่ไม่ ถูกต้อง” (พระบรมราโชวาท รัชกาลที่ 9) ข้อความที่ควรเติมในช่องว่างคืออะไร
  1. การคิดดี
  2. การพูดดี
  3. การคิดดี พูดดี
  4. การคิดก่อนพูดและก่อนทำ
4. ลักษณะสำคัญของข้อมูลและผู้พูดควรคำนึงถึงเป็นลำดับแรก คือข้อใด
  1. มีประโยชน์ต่อผู้พูด
  2. มีประโยชน์ต่อผู้ฟัง
  3. ข้อมูลมีปริมาณมาก
  4. ข้อมูลมีหลักฐานอ้างอิงได้
5. ข้อใดเป็นประเด็นหัวข้อการพูดโดยทั่วไปที่ผู้พูดควรปฏิบัติ
  1. ใคร ทำอะไร ที่ไหน เพราะอะไร
  2. ใคร ทำอะไร ที่ไหน เงินเดือนเท่าไร
  3. ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพื่ออะไร อย่างไร
  4. ใคร ศาสนาอะไร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพื่ออะไร
6. การนำเสนอคือ “การถ่ายทอดข้อมูลที่มีการศึกษาและ..... ก่อนส่งผ่านสื่อต่าง ๆ ไปสู่ กลุ่มเป้าหมายอย่างมีวัตถุประสงค์” คำที่ควรเติมในช่องว่างคืออะไร
  1. คั่นคว่ำ
  2. สำนวน
  3. จัดระบบ
  4. คัดลอก

7. ข้อใดเป็นความสำคัญของการนำเสนอที่ครอบคลุมที่สุด
1. เพิ่มความสำคัญให้ผู้นำเสนอ
  2. เกิดมูลค่าเพิ่มและผลกำไรทางธุรกิจ
  3. ทำให้ผู้รับสารเข้าใจ ยอมรับ และคล้อยตาม
  4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดข้อมูลให้บรรลุวัตถุประสงค์
8. ข้อใดไม่ใช่การนำเสนอ
1. การรายงาน
  2. การขอบคุณ
  3. การขายสินค้า
  4. การบรรยายสรุป
9. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบของการนำเสนอที่ดี
1. ผู้นำเสนอ : เก่ง ดี มีทักษะการนำเสนอ
  2. ข้อมูล : ถูกต้อง มีแหล่งที่มาของข้อมูล
  3. สื่อ : ทันสมัย สื่อเดียวใช้ได้กับทุกเรื่อง
  4. ผู้รับสาร : มีความพร้อม มีทัศนคติที่ดี
10. ข้อใดคือขั้นตอนของการนำเสนอที่เหมาะสม
1. กล่าวทักทาย เนื้อเรื่อง สรุป เกริ่นนำ ให้ความซักถาม กล่าวคำอำลา
  2. กล่าวทักทาย เกริ่นนำ เนื้อเรื่อง ให้ความซักถาม สรุป กล่าวคำอำลา
  3. กล่าวทักทาย ให้ความซักถาม เกริ่นนำ เนื้อเรื่อง สรุป กล่าวคำอำลา
  4. กล่าวทักทาย เกริ่นนำ เนื้อเรื่อง สรุป ให้ความซักถาม กล่าวคำอำลา
11. “ข้อมูลที่เป็นรายละเอียด ข้อเท็จจริง หลักฐาน การวิเคราะห์ ข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล” ควรเขียนไว้ส่วนใดของการนำเสนอ
1. ทักทาย
  2. เกริ่นนำ
  3. เนื้อเรื่อง
  4. สรุป
12. ตัวอย่างการพูดทักทายที่เหมาะสมของผู้นำเสนอ คือข้อใด
1. สวัสดีค่ะ ทุกท่านจงตั้งใจฟัง ให้สมกับที่ดิฉันเสียสละเวลามาพูด
  2. สวัสดีค่ะ ดิฉันรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มานำเสนอข้อมูลในวันนี้
  3. สวัสดีค่ะ ดิฉันคิดว่าจะมีคนมาฟังมากกว่านี้ ทำให้ดิฉันหมดกำลังใจที่จะพูด
  4. สวัสดีค่ะ ดิฉันตั้งใจที่ได้มาพูด แต่ขอโทษค่ะ ไม่ได้เตรียมตัวมาเลย งานของดิฉันยุ่งมาก
13. “ผู้นำเสนอควรมีการกำหนดกรอบหรือหัวข้อต่างๆของเรื่อง เพื่อให้การนำเสนอมีเนื้อหาครบถ้วน เป็นไปตามลำดับ ไม่ออกนอกเรื่อง” คือความหมายของข้อใด
1. การเลือกเรื่อง
  2. การวางโครงเรื่อง
  3. การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม
  4. การเรียบเรียงเนื้อหา

14. การเขียนบทพูดนำเสนอ เมื่อจะเริ่มหัวข้อใหม่หรือเสนอความคิดใหม่เนื้อหาใหม่ ผู้นำเสนอควรปฏิบัติข้อใด
1. เว้นวรรค
  2. ย่อหน้าใหม่
  3. ชิดเส้นใต้
  4. ทำตัวหนา
15. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับคำว่า “การวิเคราะห์ผู้ฟัง” ตามหลักการของการนำเสนอ
1. รู้เพศ
  2. รู้วัย
  3. รู้อาชีพ
  4. รู้จำนวนผู้ฟัง
16. “ณ บุชชายผลิตภัณฑ์นมโค มวกเหล็ก สินค้าOTOP ของ จ. สระบุรี สุภาพุดขายสินค้าได้อย่างคล่องแคล่ว บอกวัตถุประสงค์ ข้อมูลสินค้า ประโยชน์ ราคา ส่วนลด และการเชิญชวนให้ซื้อ ทำให้ลูกค้าสนใจซื้อสินค้ากันมาก” เป็นการนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับข้อใด
1. รู้จักวิเคราะห์ผู้ฟัง
  2. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ดี
  3. เป็นการเลือกใช้สื่อที่ดี
  4. เป็นลักษณะการนำเสนอที่ดี
17. “แคว้นโบราณ ด่านเจดีย์ มณีเมืองกาญจน์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว แหล่งแร่ น้ำตก คำขวัญของจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดที่สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ในหนึ่งวัน” เป็นการพูดนำเสนอขั้นตอนใด
1. ทักทาย
  2. เกริ่นนำ
  3. เนื้อเรื่อง
  4. สรุป
18. “จังหวัดกาญจนบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก ใครๆ ก็อยากไปชม นั่นคือสะพานข้ามแม่น้ำแคว” เป็นการขยายใจความสำคัญของการนำเสนอโดยวิธีใด
1. บอกเหตุผล
  2. บอกความหมาย
  3. การยกตัวอย่าง
  4. การเปรียบเทียบ
19. “สะพานข้ามแม่น้ำแควมีความสำคัญมากเพราะเป็นประวัติศาสตร์ไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2” เป็นการขยายใจความสำคัญของการนำเสนอโดยวิธีใด
1. บอกเหตุผล
  2. บอกความหมาย
  3. การยกตัวอย่าง
  4. การเปรียบเทียบ
20. “ขอเชิญชวนนะครับ ไปเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี เที่ยวได้ในหนึ่งวัน สถานที่ท่องเที่ยวมากมาย อาหารประเภทปลาอร่อยมาก ใหม่ สด รสชาติจัดจ้าน จนท่านอยากจะไปเที่ยวกาญจนบุรีอีกหลายรอบ สวัสดิ์ครับ” เป็นการพูดนำเสนอขั้นตอนใด
1. ทักทาย
  2. เกริ่นนำ
  3. เนื้อเรื่อง
  4. สรุป

21. ตัวอย่างของการนำเสนอที่นิยมเขียนเป็นรูปเล่มรายงานเพื่อใช้เป็นหลักฐาน คือข้อใด
1. การฝึกอบรม
  2. การนำเสนอขายสินค้า
  3. การรายงานหน้าชั้นเรียน
  4. การนำเสนอผลการดำเนินงานประจำปีของหน่วยงาน
22. “ส่วนที่บอกถึงวัตถุประสงค์และหัวข้อต่าง ๆ ที่ศึกษาค้นคว้ามานำเสนอ” คือส่วนประกอบของรายงานข้อใด
1. ปกนอก
  2. ปกใน
  3. คำนำ
  4. สารบัญ
23. “ส่วนที่รวบรวมรายชื่อหนังสือหรือแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูลทั้งหมดในเล่มรายงาน” คือส่วนประกอบของรายงานข้อใด
1. คำนำ
  2. สารบัญ
  3. ภาคผนวก
  4. บรรณานุกรม
24. ขั้นตอนสำคัญลำดับแรกที่ผู้นำเสนอต้องปฏิบัติ จะทำให้ผู้รับสารทราบว่าการนำเสนอดำเนินไปเพื่ออะไร คือข้อใด
1. การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม
  2. การกำหนดวัตถุประสงค์
  3. การเตรียมตัวผู้นำเสนอ
  4. การนำเสนอเป็นไปตามลำดับขั้นตอน
25. “ผู้นำเสนอมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ การเรียบเรียงเนื้อหา และ มีความสามารถในการพูดและเขียน” คือความหมายของข้อใด
1. ทักษะความรู้
  2. ทักษะทางภาษา
  3. ทักษะทางปัญญา
  4. ทักษะการนำเสนอ
26. “ผู้นำเสนอมีความสุขในการนำเสนอ พูดดีมีประโยชน์ ยิ้มแย้ม แจ่มใส สุภาพ และอดทน” เป็นคุณสมบัติของผู้นำเสนอที่ตรงกับข้อใด
1. ทักษะที่ดี
  2. บุคลิกภาพดี
  3. ความน่าเชื่อถือ
  4. ความเชื่อมั่นในตนเอง
27. ข้อใดไม่ใช่กระบวนการของการนำเสนอ
1. ผู้ฟังมีความพร้อม
  2. ความเข้าใจประเด็นของเรื่อง
  3. การเตรียมและรวบรวมข้อมูล
  4. การตรวจสอบและฝึกซ้อม

28. “การรู้ว่าใครจะนำเสนออะไร แก่ใคร เพื่ออะไร ที่ใด เมื่อไร และวิธีการอย่างไร”

เป็นรายละเอียดของกระบวนการนำเสนอข้อใด

1. ผู้ฟังมีความพร้อม
2. ความเข้าใจประเด็นของเรื่อง
3. การเตรียมและรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบและฝึกซ้อม

29. “ตัวกลางหรือสิ่งของต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการนำเสนอ” คือความหมายของข้อใด

1. สื่อ
2. ภาษา
3. ข้อมูล
4. การสื่อสาร

30. ข้อใดไม่ใช่หลักการออกแบบสไลด์เพาเวอร์พอยท์ประกอบการนำเสนอที่ดี

1. ใช้สีไม่เกิน 3-4 สี
2. มีภาพประกอบการนำเสนอ
3. หัวข้อมีขนาดใหญ่กว่าข้อความ
4. หนึ่งหน้าจรมีข้อความ 15-20 บรรทัด

แบบสอบถาม เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่ม
วิชาภาษาไทยเพื่อการนำเสนอ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง
เพศ ชาย หญิง

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความพึงพอใจ ตามความเป็นจริง

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	กระบวนการกลุ่มย่อย : กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น 1.ช่วยให้มีจริยธรรม รู้จักปฏิบัติตนเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี 2.มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น 3.ได้รับความรู้เรื่องการพูด					
2.	กระบวนการกลุ่มระดมสมอง : กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา 1.ช่วยให้มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น 2.เกิดทักษะทางปัญญา รู้จักวิเคราะห์ปัญหา และวิธีแก้ไขที่เหมาะสม 3.รู้จักวิธีการสื่อสารด้วยเหตุผล พูดข้อมูลที่เป็นความจริง 4.มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักแสดงความคิดเห็น และยอมรับมติของกลุ่ม					
3.	กระบวนการกลุ่มอภิปราย : กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษาดูงาน 1.เกิดทักษะทางปัญญา รู้จักการประชุมกลุ่ม วางแผนงาน และมอบหมายงาน 2.มีจริยธรรม ความรับผิดชอบ ช่วยกันคิดแผนงานของการศึกษาดูงาน 3.สามารถอภิปรายความรู้ให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ 4.ได้รับความรู้จากการอภิปรายของเพื่อน					
4.	กระบวนการกลุ่มนำเสนอ : กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน 1.เกิดทักษะทางปัญญา มีการประชุมกลุ่ม วางแผนงาน และมอบหมายงาน 2.มีความรับผิดชอบ มีการเตรียมความพร้อมศึกษาดูงานและทำงานร่วมกัน 3.มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดทำข้อมูลและสื่อประกอบการนำเสนอ 4.มีการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และฝึกซ้อมการนำเสนอ 5.มีทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียนตามลำดับขั้นตอน ด้วยความมั่นใจ 6.เกิดทักษะทางปัญญา จากการคิดวิเคราะห์ ประเมินการนำเสนอหน้าชั้นเรียน 7.ได้รับความรู้จากการนำเสนอและอาจารย์ให้คำแนะนำและสรุปเนื้อหา					

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5.	ประโยชน์ของกระบวนการกลุ่ม					
	1.ช่วยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตรงเวลา รู้หน้าที่ ปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสม					
	2.มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามัคคี รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และยอมรับฟังผู้อื่น					
	3.มีทักษะการสื่อสาร รู้จักพูดรู้จักฟัง การทำงานกลุ่มช่วยให้เกิดขวัญ กำลังใจ และความมั่นใจ					
	4.เกิดทักษะทางปัญญา รู้จักการวางแผน ทำงานเป็นระบบ สร้างสรรค์ผลงาน รู้จักการวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสีย รู้จักปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน					
	5.มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม					
	6.ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในการนำเสนอ					
	7.ได้พัฒนาตนเอง มีทักษะการนำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
6.	ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มในภาพรวม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

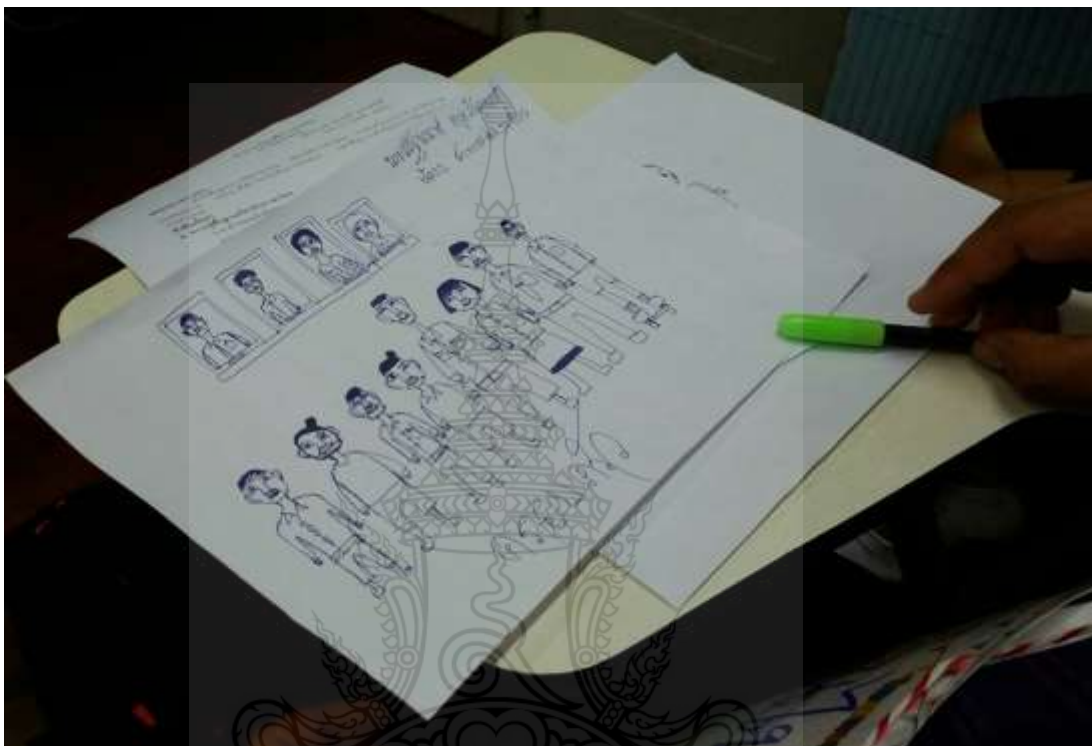
ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุบลศรี อุบลสวัสดิ์

ผู้วิจัย

ภาพกิจกรรม

1. กระบวนการกลุ่มย่อย : กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น

1. กระบวนการกลุ่มย่อย : กิจกรรมสนทนาพาให้รู้จักกันมากขึ้น (ต่อ)

2. กระบวนการกลุ่มระดมสมอง : กิจกรรมช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหา

3. กระบวนการกลุ่มอภิปราย : กิจกรรมอภิปรายสู่การศึกษาดูงาน

4. กระบวนการกลุ่มนำเสนอ : กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. กระบวนการกลุ่มนำเสนอ : กิจกรรมนำเสนอหน้าชั้นเรียน (ต่อ)

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-สกุล นางอุบลศรี อุบลสวัสดิ์
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) MRS. UBONSRI UBONSAWAT
2. รหัสประจำตัวนักวิจัยแห่งชาติ (ถ้ามี) -
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8
ปฏิบัติหน้าที่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
4. หน่วยงานที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กทม. 10300 หมายเลขโทรศัพท์ 0-2282-9102
มือถือ 0812578848
5. ประวัติการศึกษา
  - การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปี พ.ศ. 2526
  - การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย (วิชาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปี พ.ศ. 2524
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)
-
7. ผลงานการวิจัย
  - การผลิตสื่อวีซีดีเรื่องการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์
แหล่งทุน งบประมาณแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. 2551 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พระนคร
  - ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการต่อทักษะการสื่อสารของ
บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แหล่งทุน งบประมาณผลประโยชน์
ประจำปี พ.ศ. 2552 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
  - บทเรียนออนไลน์เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความโดยการวิเคราะห์ตัวอย่าง
แหล่งทุน งบประมาณรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2557 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร